

ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ
www.ouc.ac.cy

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΗΝ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ/ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

***Τα χαρακτηριστικά της διαχείρισης των απαιτήσεων
των τραπεζών από φυσικά και νομικά πρόσωπα.***

της

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΑΡ. ΦΟΙΤ.ΤΑΥΤ. 11100387

Επιβλέπων καθηγητής: Ντόκας Ιωάννης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος στην
Τραπεζική/Χρηματοοικονομική

Μάιος 2016

Περιεχόμενα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ/ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	5
Το τραπεζικό σύστημα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια	5
1.1 Το τραπεζικό σύστημα	5
1.2 Η διαδικασία χορήγησης των δανείων	8
1.3 Η Επιτροπή της Βασιλείας	10
1.4 Οι ρυθμίσεις των δανείων.....	14
1.5 Τα εξυπηρετούμενα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.....	15
1.6 Η διαχείριση των καθυστερημένων δανείων	16
1.7 Οι καθυστερήσεις αποπληρωμής δανείων φυσικών και νομικών προσώπων	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	20
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	20
2.1 Η οικονομική κρίση	20
2.2 Οι αιτίες της οικονομικής κρίσης	22
2.3 Τα κόκκινα δάνεια	24
2.4 Οι συνέπειες από την μη αποπληρωμή των δανείων.....	28
2.5 Τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Ο Νόμος Κατσέλη.	30
2.6 Η ρύθμιση χρεών επαγγελματιών και επιχειρήσεων. Ο Νόμος Δένδια(N. 4307/2014)	34
2.7 Ο Νέος Κώδικας Δεοντολογίας	36
2.8 Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	42
Έρευνα με ερωτηματολόγιο	42
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	70
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	77

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η διαχείριση του κεφαλαίου έχει γίνει ένας κρίσιμος παράγοντας για τη δημιουργία αξίας για τις τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Παρά το γεγονός ότι το θέμα είναι πολύπλοκο και υπόκειται σε κανονιστικές αλλαγές, η στρατηγική σημασία της διαχείρισης του κεφαλαίου έγινε εμφανής κατά τη διάρκεια της κρίσης και έχει προχωρήσει το θέμα στην αρχή της εταιρικής ατζέντας. Η διοίκηση της τράπεζας αποτελεί απαραίτητο οδηγό για να βοηθήσει τις τράπεζες να κατανοήσουν και να διαχειριστούν την κεφαλαιακή τους θέση.

Γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πρακτικής, παρέχονται δοκιμασμένες τεχνικές για τη διαχείριση του τραπεζικού κεφαλαίου, αλλά και εξηγούνται βασικές προοπτικές της διαχείρισης των κεφαλαίων και των απαιτήσεων.

Από το 2008 έως και σήμερα η διαχείριση των απαιτήσεων των φυσικών και νομικών προσώπων φαίνεται ότι είναι δύσκολο εγχείρημα. Αυτό οφείλεται στο ότι όχι μόνο οι πελάτες, αλλά και οι τράπεζες είχαν να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση η οποία εξελισσόταν και περιόριζε τους πελάτες να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους. Επίσης, βρέθηκαν αντιμέτωποι με τη μείωση της μόχλευσης των χαρτοφυλακίων και με τη δυσκολία των αποθεμάτων των ιδίων κεφαλαίων να αντιμετωπίσουν τα προβληματικά δάνεια.

Τα «κόκκινα» δάνεια προκαλούν προβλήματα όχι μόνο στο τραπεζικό σύστημα, αλλά και στην οικονομία. Όσα νοικοκυριά και επιχειρήσεις παρουσιάζουν δυσκολίες στο να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, οδηγούνται στο περιθώριο της οικονομικής δραστηριότητας. Όσα κράτη αντιμετωπίζουν προβλήματα χρέους έρχονται αντιμέτωπα με τέτοιου είδους καταστάσεις.

Σκοπός της εκπόνησης αυτής της εργασίας είναι να γίνει αναφορά στην οικονομική κρίση και στις συνέπειες της στο τραπεζικό σύστημα, στα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Θα γίνει επίσης αναφορά και στη διεκπεραίωση των «κόκκινων» δανείων.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αυτής θα γίνει αναφορά σε θεωρητικό πλαίσιο όσον αφορά το τραπεζικό σύστημα, τη Βασιλεία σε σχέση με τα «κόκκινα» δάνεια, τη χορήγηση των δανείων και την αντιμετώπιση των καθυστερημένων δανείων μέσω των ρυθμίσεων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά της οικονομικής κρίσης από την έναρξη της έως και σήμερα και των αιτιών της. Ακόμα θα γίνει ανάλυση για τα «κόκκινα» δάνεια, τη

διαχείριση τους και τις συνέπειες από την μη αποπληρωμή των δανείων. Τέλος, θα γίνει αναφορά στα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, στο Νόμο Κατσέλη, στο Νόμο Δένδια, αλλά και στο τι προβλέπει ο Νέος Κώδικας Δεοντολογίας για τα «κόκκινα» δάνεια.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια ανάλυση όλων των προαναφερθέντων στοιχείων μέσω δυο ερωτηματολογίων. Το πρώτο απευθύνεται στους ιδιώτες και το δεύτερο στα τραπεζικά ιδρύματα. Στο τέλος αναφέρονται τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής.

Τέλος, θέση έχει ο επίλογος αυτής της εργασίας παραθέτοντας μια συνολική αναφορά σε όλα τα θέματα που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το τραπεζικό σύστημα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

1.1 Το τραπεζικό σύστημα

Με την παρέμβαση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών¹ επιλύονται οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα² κατά την εφαρμογή της άμεσης χρηματοδότησης και ιδιαίτερα εκείνες που συνδέονται με την ποσοτική και χρονική διαφοροποίηση των προσφερόμενων και ζητούμενων κεφαλαίων. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί επεξεργάζονται τα προσφερόμενα ή πλεονάζοντα κεφάλαια όχι μόνο κατά τη διαδικασία της άντλησης, αλλά και κατά τη διαδικασία της πώλησης, μεταμορφώνοντας τα σε εύχρηστα και ελκυστικά, για τους δανειστές και τους δανειζόμενους, χρηματοοικονομικά προϊόντα. Παράλληλα με την παρέμβαση τους περιορίζουν τους κινδύνους της ροής ή μεταφοράς των κεφαλαίων ιδιαίτερα τον πιστωτικό κίνδυνο.

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό εντάσσονται οργανισμοί που κατέχουν το ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους, εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων της οικονομίας και καινοτόμων επενδυτικών πρωτοβουλιών. Η αποτελεσματικότητα της συμβολής τους εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστου θεσμικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία της κοινωνίας σε οικονομικό επίπεδο και στηρίζει τις αναπτυξιακές διαδικασίες.

Το σύστημα αυτό αποτελείται από 2 είδη τραπεζών, την κεντρική τράπεζα και τις εμπορικές τράπεζες. Η κεντρική τράπεζα αποτελεί το συντονιστή των εγχώριων τραπεζών όσον αφορά τη γενική πολιτική τους και έχει τη δυνατότητα να ελέγχει τις εμπορικές τράπεζες. Οι εμπορικές τράπεζες συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με σκοπό την ικανοποίηση των συναλλαγματικών αναγκών των καταναλωτών. Διαχειρίζονται με ορθολογικό τρόπο τα επίπεδα συναλλαγματικών διαθέσιμων κεφαλαίων, είτε επειδή επιδιώκουν το άριστο, είτε

¹ Λέγοντας χρηματοπιστωτικό οργανισμό εννοούμε την τράπεζα η οποία ονομάζεται μία επιχείρηση, η οποία ασχολείται με χρηματικές και πιστωτικές συναλλαγές.

² Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα οικονομικό σύστημα, στηριγμένο στο χρηματικό αντίκρισμα και τη βαθμολόγηση της εμπιστοσύνης της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων, που χρησιμοποιεί τη διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών.

επειδή τους το επέβαλλε η κεντρική τράπεζα.³

Το τραπεζικό σύστημα λόγω του μεγέθους και της εξειδίκευσης του μπορεί να διαμορφώσει τα χρηματοοικονομικά προϊόντα άντλησης και τοποθέτησης κεφαλαίων ή τα χαρτοφυλάκια χρηματοοικονομικών προϊόντων με τέτοιο τρόπο ώστε να περιορίσει και τους κινδύνους π.χ. πιστωτικούς και να αυξήσει την απόδοση τους.

Οι εποπτικές αρχές⁴ είναι σε θέση να θέτουν κανόνες και για τη λειτουργία των τραπεζών και για το ύψος των κινδύνων που μπορούν να προκύψουν από τις επενδύσεις που αναλαμβάνουν ανά πάσα στιγμή.

Εφόσον μετρηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος και ταυτόχρονα οι τιθέμενοι κανόνες ελέγχου και παρακολούθησης αυτών, εκμηδενίζεται ο κίνδυνος για τους επενδυτές και τους τελικούς χρήστες κεφαλαίων

Η δυνατότητα μιας τράπεζας με βάση το σημερινό ανταγωνισμό των αγορών είναι σε θέση να μειώσει το κόστος χρήσης των κεφαλαίων και οδηγήσει στην οικονομική ανάπτυξη

Τα τελευταία χρόνια το χρηματοοικονομικό περιβάλλον, όπου βασικά δραστηριοποιούνται οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (τράπεζες), μεταβάλλεται ραγδαία και έχει ως κύριο χαρακτηριστικό των ανταγωνισμό, την απελευθέρωση και διεθνοποίηση των αγορών, την ανάπτυξη της τεχνολογίας, την εμφάνιση νέων εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων όπως για παράδειγμα είναι τα αμοιβαία κεφάλαια, οι μετοχές, τα hedge funds(είναι κεφάλαια ανοικτού ή κλειστού τύπου όπου ένας διαχειριστής επενδύει τα χρήματα των μεριδιούχων έναντι κάποιας αμοιβής) ⁵ κλπ και τη θεαματική αύξηση των παραγωγών χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι μεταβολές αυτές έχουν οδηγήσει και στη διαφοροποίηση του τρόπου λειτουργίας των τραπεζών προκειμένου να υπάρχει ευχέρεια αξιοποίησης του συνόλου των δυνατοτήτων που παρέχουν σήμερα οι αγορές. Το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας υπόκειται στις απαιτήσεις που επιβάλλει η ΕΚΤ και εξελίσσεται όπως ακριβώς και στα άλλα κράτη-μέλη.

Η ταυτόχρονη εξέλιξη αφορά τόσο στα προσφερόμενα προϊόντα και υπηρεσίες όσο και στα θέματα που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα, την κεφαλαιακή επάρκεια και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων από τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

³ Πηγή: www.Wikipedia.gr

⁴ Λέγοντας εποπτικές αρχές εννοούμε το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, την Επιτροπή της Τραπεζικής Εποπτείας και της Βασιλείας και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Μεταξύ των βασικών αλλαγών που έχουν επέλθει στο ευρωπαϊκό, αλλά και στο διεθνή χρηματοπιστωτικό χώρο είναι η απελευθέρωση της προσφοράς προϊόντων, υπηρεσιών και δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, με επίκεντρο την απελευθέρωση της εμπορικής και επενδυτικής τράπεζας. Σήμερα αναφερόμαστε πλέον σε τράπεζες πολλαπλών δραστηριοτήτων, δηλαδή σε τράπεζες που έχουν τη δυνατότητα δραστηριοποίησης στην προσφορά όλων των προϊόντων και υπηρεσιών του χρηματοπιστωτικού χώρου, αρκεί αυτό να αποτελεί επιλογή τους και να έχει γίνει τυπικά αποδεκτό από τις εποπτεύουσες αρχές με την έγκριση ή με την τροποποίηση του καταστατικού χάρτη λειτουργίας τους.

Σε ότι αφορά το θεσμικό πλαίσιο για τα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) στη χώρα μας άρχισε να διαμορφώνεται με το νόμο 5076/1931 «περί ανωνύμων εταιρειών και τραπεζών».

Ο ρόλος της τράπεζας είναι διττός, δηλαδή από τη μια χαρακτηρίζεται ως επιχείρηση που εκτελεί πιστωτικές εργασίες και από την άλλη προβάλλεται η τράπεζα ως επιχείρηση που προβαίνει στη συγκέντρωση της κοινωνικής αποταμίευσης και τη διοχετεύει στους διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Σήμερα το βασικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, κατ' εφαρμογή των σχετικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τίθεται με το νόμο 3601/01.08.2007, βάσει του οποίου το πλαίσιο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων προσαρμόζεται στους κανόνες της Επιτροπής της Βασιλείας; (Βασιλεία II) και στο νέο περιβάλλον στο χρηματοοικονομικό χώρο το οποίο έχει ως βάση την οδηγία 2004/39/EK.

Η βασική λειτουργία της τράπεζας έγκειται στην εμπορία του χρήματος και στην δραστηριοποίηση και σε άλλες χρηματοοικονομικές εργασίες π.χ. να πάρει αποφάσεις σχετικά με το είδος και των μέγεθος των χρεογράφων, την ημερομηνία λήξης και την αγοραπωλησία τους. Δεν μπορούν όμως να αντικαταστήσουν τη σύγχρονη τράπεζα ή το σύγχρονο πιστωτικό ίδρυμα που πέραν της αποδοχής των καταθέσεων δραστηριοποιείται σε ένα ευρύ φάσμα εργασιών και υπηρεσιών. Και αυτό γιατί σήμερα οι δραστηριότητες όλων των οργανισμών που δραστηριοποιούνται στο χώρο της παροχής πίστης και της κίνησης κεφαλαίων στο μεγαλύτερο μέρος τους μπορεί να ταυτιστούν.

Στην Ελλάδα σήμερα οι τράπεζες έχουν αφομοιώσει πλήρως το πνεύμα που επικρατεί και στις διεθνείς αγορές, οι οποίες προσαρμόζονται στο κανονιστικό πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας και τις συνθήκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ακολουθούν τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και εξειδικεύονται με τις αποφάσεις της ΕΚΤ.

Η έννοια, η ίδρυση, η λειτουργία και οι εργασίες των πιστωτικών ιδρυμάτων (τραπεζών) στην Ελλάδα έχουν αφετηρία την οδηγία 2006/48/EK⁵ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Ιουνίου 2006, που αναφέρεται στους όρους και προϋποθέσεις ανάληψης και άσκησης δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων.

1.2 Η διαδικασία χορήγησης των δανείων

Η χορήγηση των δανείων αποτελεί μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες ενός πιστωτικού ιδρύματος και καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού μιας τράπεζας.

Με τον όρο «δάνειο» εννοούμε τη σύμβαση με την οποία ο δανειστής μεταβιβάζει στον οφειλέτη κατά κύριο λόγο χρήματα ή άλλα αντικατάστατα πράγματα που προσδιορίζονται στις συναλλαγές και ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση να αποδώσει κατά το χρόνο που συμφωνήθηκε άλλα πράγματα της ίδιας όμως ποιότητας και ποσότητας. Μέσω, λοιπόν, της σύμβασης αυτής δημιουργείται μια σχέση μεταξύ δανειστή και οφειλέτη. Από την άλλη πλευρά όμως, το δάνειο είναι η σύμβαση με την οποία ο δανειστής μεταβιβάζει στον οφειλέτη κεφάλαιο για να το χρησιμοποιήσει σε ορισμένο χρόνο και που ο οποίος όμως θα πρέπει να το αποδώσει με τη λήξη του χρόνου.

Το δάνειο καταρτίζεται με την υπογραφή της σύμβασης του δανείου από τον οφειλέτη και τους εγγυητές αν υπάρχουν. Η σύμβαση του δανείου είναι ιδιωτικό έγγραφο και περιλαμβάνει ειδικούς και γενικούς όρους συναλλαγών. Με τους ειδικούς όρους συναλλαγών ορίζεται ο τρόπος που θα χορηγηθεί το δάνειο, ο τρόπος εξόφλησης του και το επιτόκιο. Οι γενικοί όροι των συναλλαγών δηλώνουν τη βούληση της τράπεζας προς τους τρίτους και είναι παρόμοιοι σε όλες τις τράπεζες. Περιλαμβάνουν κανόνες προστασίας του καταναλωτή, κανόνες λειτουργίας της τραπεζικής αγοράς, κώδικα τραπεζικής δεοντολογίας ως προς τα δικαιώματα του πελάτη και της τράπεζας.

Κάθε τράπεζα έχει τη δική της μέθοδο αξιολόγησης και έγκρισης δανείων και εφαρμόζει τη δική της πιστωτική πολιτική για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου ανάλογα με τις οδηγίες που της έχει δώσει η διοίκηση. Οι τράπεζες ακολουθούν κάποιες βασικές διαδικασίες προκειμένου να προβούν στη χορήγηση ενός δανείου.

⁵ Βλ. επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οδηγία 2006/48/EK του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 14^{ης} Ιουνίου 2006 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στην αρχή ο πελάτης υποβάλλει την αίτηση χορήγησης του δανείου και αν η τράπεζα κρίνει ότι ο πελάτης πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του δανείου γίνεται επεξεργασία του αιτήματος. Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει την εκτίμηση και διερεύνηση των οικονομικών στοιχείων του πελάτη και την πιστωτική πολιτική του.

Ανάλογα με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης από την τράπεζα το αίτημα του πελάτη εγκρίνεται ή απορρίπτεται. Σε περίπτωση που εγκριθεί το αίτημα και ολοκληρωθούν κάποιες διαδικασίες υπογράφεται η σύμβαση και εκταμιεύεται το δάνειο. Η διαδικασία λαμβάνει τέλος με το πέρας του συμφωνημένου χρόνου μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη και εφόσον έχει ολοκληρωθεί ομαλά η αποπληρωμή του.

Πέραν της αναφοράς στη διαδικασία χορήγησης δανείων πρέπει να αναφέρουμε και το νομικό πλαίσιο χορήγησης τους. Το νομικό πλαίσιο χορήγησης δανείων αναφορικά με την προστασία του καταναλωτή ορίζεται κυρίως από τις ειδικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα, τις Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας (ΚΤΔ), τον Εθελοντικό Κώδικα Συμπεριφοράς (ΕΚΣ) και νομοθετικές πράξεις ή διατάξεις του Ελληνικού Κράτους.

Αναλυτικότερα, στον Αστικό Κώδικα περιλαμβάνονται διατάξεις που ρυθμίζουν σημαντικά θέματα για το δανειολήπτη και τη ρύθμιση του δανείου που έχει συνάψει, όπως την ευθύνη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, την αδυναμία παροχής και υπερημερίας του οφειλέτη ή γενικότερες ρήτρες. Για παράδειγμα η σχετική διάταξη του άρθρου 855 στον Αστικό Κώδικα όπως αναφέρεται σε ενημερωτικό έγγραφο του Συνηγόρου του Καταναλωτή, προστατεύει τον εγγυητή από *«τον κίνδυνο της απροσδόκητης εξέλιξης της συναλλαγματικής σχέσης εις βάρος του, αντίθετα προς τις εύλογες προβλέψεις και τις προσδοκίες του»*.

Επίσης, οι Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος αφορούν όρους που διέπουν κατεξοχήν τη χορήγηση των δανείων και τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τραπεζών, όπως στην περίπτωση των επιτοκίων (Πράξη που αφορά την απελευθέρωση των επιτοκίων το 1995) ή την *«ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές»* (Πράξη 2501/31.10.2003).

Επιπλέον, ο Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας εγκρίθηκε ομόφωνα από τη γενική συνέλευση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών (12.03.1997) και αφορά τον *«καθορισμό προτύπων καλής τραπεζικής πρακτικής όπως αυτά διαμορφώνονται από τα συναλλακτικά ήθη, το εθιμικό δίκαιο και τις διεθνώς παραδεδεδεμένες αρχές δεοντολογίας, στα πλαίσια κοινοτικών ρυθμίσεων, νομοθετικών διατάξεων και αποφάσεων* Τέλος, μία σειρά νομοθετικών πράξεων ή διατάξεων έχουν ως στόχο την προστασία του καταναλωτή όπως ο νόμος 2251/1994 (άρθρο 9) που αφορά την προστασία από παραπλανητικές διαφημίσεις και απαγορεύει *«κάθε*

διαφήμιση το περιεχόμενο ή η μορφή της οποίας προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει πλάνη στα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται ή στον οποίων τη γνώση περιέρχεται και, εξαιτίας της πλάνης αυτής, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά» των εποπτικών αρχών».

1.3 Η Επιτροπή της Βασιλείας

Η τραπεζική εποπτεία, έχει μακρά ιστορία, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, όπου στις αρχές του αιώνα αποτέλεσε σημαντικό τομέα άσκησης πολιτικής. Ο μεγάλος αριθμός πτωχεύσεων τραπεζών, ιδιαίτερα στην περίοδο της μεγάλης ύφεσης, ήταν η βασική αιτία για το ενδιαφέρον των οικονομικών αρχών στο ζήτημα της εποπτείας του τραπεζικού συστήματος. Η έμφαση δόθηκε τότε στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του αποταμιευτικού κοινού στα τραπεζικά ιδρύματα, ενώ δεν περιορίστηκε αποκλειστικά στις ΗΠΑ. Μετά τη δεκαετία του '30, το πρόβλημα των πτωχεύσεων των τραπεζών που βρίσκονταν υπό το καθεστώς της πτώχευσης υποχώρησε σε μεγάλο βαθμό. Η ένταση του εποπτικού ελέγχου μειώθηκε στις ΗΠΑ, όσο και στην Ηπειρωτική Ευρώπη. Από τη δεκαετία του '70 και μετά, οι τραπεζικές κρίσεις γίνονται συχνότερες σε ένα διεθνοποιημένο πλέον τραπεζικό περιβάλλον. Συνεπώς, η εποπτεία της διεθνούς τραπεζικής αποτελεί ένα πιο πρόσφατο φαινόμενο στην οικονομική ιστορία. Έτσι, το 1974 επιτροπή της Βασιλείας με μέλη τις κεντρικές τράπεζες και άλλες εποπτικές αρχές από τα κράτη-μέλη του «Group of Ten».

Το Σύμφωνο για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών (Basel I) υπογράφηκε αρχικά το 1988, τροποποιήθηκε το 1996 και τον Ιούνιο του 2006 ολοκληρώθηκε η διαδικασία έκδοσης του νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Basel II). Βάση του πλαισίου που έχει διαμορφωθεί η Επιτροπή της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών αποτελεί το Σύμφωνο της Βασιλείας του 1988, οι διατάξεις του οποίου αφορούν δυο συναφή θέματα. Πρώτον τη μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών τραπεζών για την κάλυψη έναντι της έκθεσης τους στον πιστωτικό κίνδυνο από τα στοιχεία ενεργητικού και εκτός ισολογισμού και δεύτερον τον καθορισμό των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα οποία οι τράπεζες δικαιούνται να εκπληρώσουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς.

Το πρώτο Σύμφωνο της Βασιλείας, γνωστό ως Βασιλεία I, εστιάζει στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Ο κίνδυνος κεφαλαιακής επάρκειας, δηλαδή ο κίνδυνος από μια απροσδόκητη απώλεια, ταξινομείται σε πέντε κατηγορίες (0%, 10%, 20%, 50%, 100%). Συγκεκριμένα, το Σύμφωνο αυτό προσδιορίζει τα στοιχεία και την ποιότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και ομαδοποιεί σε βασικές κατηγορίες τα εντός και εκτός

ισολογισμού στοιχεία τους, ανάλογα με το τεκμαιρόμενο πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχουν.

Όμως η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίστηκε από μεγάλη μεταβλητότητα στις παραμέτρους της αγοράς και του συναλλάγματος και ιδιαίτερα στα επιτόκια, με αποτέλεσμα αρνητικές επιπτώσεις στην κερδοφορία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στη συνέχεια, στη δεκαετία του 1990 εμφανίστηκαν περιπτώσεις καταστροφικών ζημιών, σε πιστωτικά ιδρύματα εξαιτίας κινδύνων που προέρχονταν από ατέλειες του πλαισίου λειτουργίας. Το 1999 η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα το αναθεωρημένο έγγραφο του 1988 προς σχολιασμό σε θέματα πιστωτικού κινδύνου. Το νέο κείμενο οδήγησε σε συνεχείς διαβουλεύσεις μεταξύ των κεντρικών φορέων. Η βασική μεθοδολογία του πρώτου αναθεωρημένου Συμφώνου της Βασιλείας αφορά άμεσα τα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

Η συνειδητοποίηση των αδυναμιών του Συμφώνου της Βασιλείας I, αλλά και η πίεση της αγοράς οδήγησε στην έναρξη των εργασιών για την αναθεώρηση του από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία όφειλε να αναθεωρήσει τις οδηγίες περί κεφαλαιακής επάρκειας, οι οποίες σε αντίθεση με τις συστάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας είναι υποχρεωτικές. Το 2001, η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε και νέο έγγραφο, στο οποίο παρουσιάζονται με λεπτομερέστατο τρόπο οι αναθεωρημένες προτάσεις, με προβλεπόμενο χρόνο εφαρμογής το 2004. Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τη σειρά της εξέδωσε κείμενο προς σχολιασμό, το οποίο ουσιαστικά στήριζε το έγγραφο της Βασιλείας, αλλά εστίαζε περισσότερο σε θέματα που αφορούσαν αποκλειστικά τη Νομισματική Ένωση και αποτελεί τη βάση για την εναρμόνιση της Βασιλείας στα πλαίσια της Ευρωζώνης.

Έτσι, στις 26 Ιουνίου 2004 εκδόθηκε το αναθεωρημένο εποπτικό πλαίσιο της Κεφαλαιακής Επάρκειας, το οποίο είναι γνωστό ως Βασιλεία II και εφαρμόζεται έως σήμερα. Εστιάζει σε τρεις κυρίως περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, του εποπτικού ελέγχου, και της πειθαρχίας της αγοράς, οι οποίες είναι γνωστές ως τρεις πυλώνες. Σκοπός είναι να ενισχυθούν και να εποπτευθούν οι διεθνείς τραπεζικές απαιτήσεις. Οι βασικοί στόχοι του νέου Συμφώνου συνίστανται στα ακόλουθα: α) να αποδοθεί έμφαση στη διαδικασία της εποπτικής εξέτασης και στη διαδικασία της εποπτικής εξέτασης και στη διαφάνεια της αγοράς, β) η επαρκής κάλυψη του συνόλου των χρηματοοικονομικών και μη κινδύνων, γ) η σταδιακή σύγκλιση του ύψους των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων προς το οικονομικό κεφάλαιο των τραπεζών, μέσω της αναγνώρισης από τις εποπτικές αρχές της αποτίμησης του κινδύνου που πραγματοποιούν οι ίδιες οι τράπεζες.

Το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας απαρτίζεται από τρεις πυλώνες οι οποίοι είναι αμοιβαίως αλληλοενεσχυόμενοι. Σύμφωνα με τον **Πρώτο πυλώνα- Ελάχιστες Κεφαλαιακές**

Απαιτήσεις, ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων, οι ελάχιστες απαιτήσεις του 8% των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το σταθμισμένο ενεργητικό και οι διατάξεις αναφορικά με την εποπτική μεταχείριση των κινδύνων αγοράς παραμένουν αμετάβλητες. Η κύρια διαφοροποίηση έγκειται στην μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου περιλαμβανομένης και της εποπτικής αντιμετώπισης των μέσων και τεχνικών μείωσης του εν λόγω κινδύνου, καθώς και στην καθιέρωση επιπρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον λειτουργικό κίνδυνο. Πιο αναλυτικά, ο πρώτος πυλώνας τροποποιεί την ισχύουσα τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Επίσης, αναγνωρίζει τη μέθοδο υπολογισμού βάσει εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης, μέθοδος η οποία παρέχει στις τράπεζες δυο εναλλακτικούς τρόπους υπολογισμού, ανάλογα με το βαθμό εξέλιξης των εσωτερικών τους συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου, τη θεμελιώδη μέθοδο και την προηγμένη μέθοδο. Ακόμα, διαμορφώνεται αναλυτικό πλαίσιο για την εποπτική μεταχείριση των τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Επιπλέον, οι τράπεζες που πληρούν προϋποθέσεις, θα μπορούν να χρησιμοποιούν μεθόδους άμβλυνσης του κινδύνου για να μειώσουν τις κεφαλαιακές επιβαρύνσεις τους, όπως τις εξασφαλίσεις, τις εγγυήσεις και το συμψηφισμό στοιχείων εντός ισολογισμού. Τέλος εισάγονται για πρώτη φορά κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου.

Ο **δεύτερος πυλώνας- Διαδικασία Εποπτικής** Αξιολόγησης στοχεύει στο να ενθαρρύνει την τήρηση υψηλών προδιαγραφών στη διαφάνεια και παρουσίαση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Μέσα από το αναθεωρημένο Σύμφωνο δίνεται η δυνατότητα στα τραπεζικά ιδρύματα να αναπτύξουν εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου σε διάφορα επίπεδα πολυπλοκότητας, ώστε να επιτευχθεί ακριβέστερη στάθμιση κινδύνου με την έγκριση των εποπτικών αρχών. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα εκτίμησης κεφαλαιακής επάρκειας και να καθορίζουν τα κεφάλαια που απαιτούνται για την κάλυψη των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Οι εποπτικές αρχές αξιολογούν τους κινδύνους, καθώς και τις διαδικασίες παρακολούθησης και μέτρησης αυτών και δύναται να απαιτούν πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις, στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου πυλώνα.

Τέλος, ο **τρίτος πυλώνας-Πειθαρχία της Αγοράς** αφορά την υποχρέωση των τραπεζών να προβαίνουν σε γνωστοποίηση στοιχείων, τόσο ποιοτικού όσο και ποσοτικού χαρακτήρα, με σκοπό την ενίσχυση της επιβαλλόμενης από την αγορά πειθαρχίας προς τους κανόνες ορθής διαχείρισης των κινδύνων. Σκοπός του τρίτου πυλώνα είναι να παρέχονται στους συμμετέχοντες στην αγορά οι αναγκαίες πληροφορίες για τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα και για τις διαδικασίες διαχείρισης τους.

Η συνθήκη της Βασιλείας II αποδείχθηκε πως δεν ήταν επαρκής για να αποτρέψει την κρίση που άρχισε το 2007. Η λανθασμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων για την εφαρμογή της συνθήκης αυτής ήταν ουσιαστικός παράγοντας για την αποτυχία της. Οι τράπεζες είχαν τη δυνατότητα να μπορούν να αποκρύψουν και να παρουσιάσουν τα στοιχεία που αφορούσαν τους κινδύνους και τα κεφάλαια τους με τέτοιο τρόπο ώστε να μην παρουσιάζονται στις εποπτικές αρχές τα προβλήματα τους. Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας II δεν περιείχε κανόνες μακροπροληπτικών πολιτικών για την πρόληψη και τη χρονική διάσταση. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι στις συνθήκες της Βασιλείας I και II συμμετείχαν τα μέλη του G-10 και δεν έλαβαν μέρος οι μεγαλύτερες αναπτυσσόμενες οικονομίες οι οποίες παίζουν σημαντικό ρόλο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Επομένως, η τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση και οι προαναφερθείσες δυσκολίες που δεν είχαν προβλεφθεί με τη Βασιλεία II έδωσαν το κίνητρο στην επιτροπή να ξεκινήσει νέες συζητήσεις και να καταλήξει στις 16/12/2010 σε μια νέα συνθήκη τη Βασιλεία III, η οποία αποτελεί βελτίωση του υφισταμένου πλαισίου και έχει σκοπό την ενδυνάμωση της σταθερότητας του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος.

Οι προτάσεις της Βασιλείας II οι οποίες εφαρμόστηκαν από το 2007 έχουν προκαλέσει σπουδαίες αλλαγές στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, αλλά και στα συστήματα διαχείρισης των κινδύνων. Όχι μόνο έχουν επηρεάσει τη φιλοσοφία της διοίκησης των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και η αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που προέρχονται από το νέο θεσμικό πλαίσιο, οδηγούν σε μεγαλύτερες αλλαγές στο τραπεζικό τοπίο λόγω των συγχωνεύσεων και των εξαγορών.

Οι νέες προτάσεις για την κεφαλαιακή επάρκεια ενσωματώνουν στη διοίκηση των πιστωτικών ιδρυμάτων σύγχρονα συστήματα μέτρησης των κινδύνων τα οποία έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιούνται από μεγάλες τράπεζες.

Η εφαρμογή των συστημάτων αυτών απαιτεί νέα οργάνωση των πιστωτικών ιδρυμάτων όπου θα υπάρχουν ροές πληροφοριών μεταξύ όλων των επιπέδων και όπου ο κίνδυνος θα υπολογίζεται σε κάθε δραστηριότητα-απόφαση. Σε αυτή τη νέα οργάνωση τα κεφάλαια της τράπεζας έχουν σκοπό τη την απορρόφηση των ζημιών που πιθανόν να εμφανιστούν. Η κάθε μονάδα λήψης απόφασης αντιμετωπίζει ένα όριο που ορίζεται όχι σε όρους ονομαστικής ή και τρέχουσας αξίας των θέσεων που αναλαμβάνει, αλλά σε όρους οικονομικού κεφαλαίου δηλαδή της μέγιστης ζημιάς που μπορεί να προέλθει από τις θέσεις που έχει.

Η εφαρμογή αυτών των μεθόδων έχει θετικές επιπτώσεις σε θέματα όπως η ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης των πιστωτικών ιδρυμάτων δεδομένου ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι περισσότερο ευδιάκριτη. Επίσης, ο έλεγχος των διαδικασιών γίνεται ευκολότερος καθώς επίσης και η δημοσιοποίηση πλήθους πληροφοριών στους επενδυτές.

Οι μικρομεσαίες τράπεζες βέβαια αναμένεται να υποστούν αυξημένες πιέσεις από τις εποπτικές αρχές, τους επενδυτές και τους ανταγωνιστές να υιοθετήσουν τη Βασιλεία II ή πιο προηγμένες μεθόδους μέτρησης του κινδύνου που προτείνονται από τη Βασιλεία II. Τα υψηλά κόστη στις τράπεζες αυτές αποτελούν τη σημαντικότερη πρόκληση και ακολουθούνται από μια έλλειψη συνεπών και τυποποιημένων στοιχείων, κατάλληλων υπολογιστικών μοντέλων και πλαισίων ανάλυσης.

1.4 Οι ρυθμίσεις των δανείων

Η θέση των τραπεζών σε ότι αφορά τις ρυθμίσεις δανείων, είναι κατά της διαγραφής των δανείων, αλλά υπέρ μιας επιμήκυνσης της διάρκειας τους, ενώ η μείωση της δόσης σε συνάρτηση με το δηλωθέν εισόδημα θα πρέπει να γίνεται υπό προϋποθέσεις. Από την άλλη το Υπουργείο Ανάπτυξης βλέπει το θέμα πολιτικά και θέλει να περάσει ένα «φιλολαϊκό» σχέδιο.

Τα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται διαρκώς αυξάνονται από τη στιγμή που οι δανειολήπτες δεν δύνανται να αποπληρώσουν τις δόσεις τους, και σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι άνεργοι, οι συνταξιούχοι, οι χαμηλόμισθοι.

Υπάρχουν αρκετοί πελάτες που έχουν οικονομικά προβλήματα όπως ληξιπρόθεσμες οφειλές στους οποίους δίνεται η δυνατότητα από τις τράπεζες να επιλυθούν μέσω της ρύθμισης των οφειλών τους έτσι ώστε να αποπληρωθούν οι υποχρεώσεις τους. Οι ρυθμίσεις έχουν στόχο την είσπραξη οφειλών και γίνονται όταν δεν υπάρχει άλλη λύση. Πραγματοποιούνται σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις τα οποία αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα και όχι σε περιπτώσεις πελατών όπου δεν παρουσιάζουν πειστικά για τις τράπεζες στοιχεία, ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Η ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών μιας χρηματοδότησης γίνεται ή με νέα χορήγηση, όπου γίνεται αναχρηματοδότηση και αποπληρώνεται η προηγούμενη χρηματοδότηση και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές της με τη νέα χρηματοδότηση, ή μέσω τροποποίησης του ήδη υπάρχοντος προγράμματος αποπληρωμής της χορήγησης. Η τροποποίηση του προγράμματος αποπληρωμής μιας χορήγησης γίνεται ή με την παράταση της υφιστάμενης διάρκειας του δανείου για μερικούς μήνες ώστε να μειωθεί η μηνιαία τοκοχρεωλυτική δόση, ή με την αναβολή πληρωμής των δόσεων του δανείου για ορισμένο χρονικό διάστημα ή με την περίοδο χάριτος κεφαλαίου και την καταβολή μόνο των τόκων για κάποιο διάστημα.

Για να ρυθμιστεί ένα δάνειο ο δανειολήπτης έρχεται σε επαφή με την τράπεζα και την ενημερώνει για τα υπάρχοντα προβλήματα έτσι ώστε να βρεθεί η λύση για την καλύτερη εξυπηρέτηση του δανείου. Κατόπιν, υποβάλλει αίτημα στο οποίο θα πρέπει να συμπράξουν

συνοφειλέτες ή εγγυητές, εάν υπάρχουν. Στη συνέχεια η τράπεζα αξιολογεί το αίτημα του πελάτη, ελέγχει την επαγγελματική και την οικογενειακή του κατάσταση και καταλήγει στην πρόταση η οποία και θα βοηθήσει τον πελάτη να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, αλλά και θα εξασφαλιστεί η τράπεζα. Στο τέλος, ο οφειλέτης, οι συνοφειλέτες και οι εγγυητές υπογράφουν τις τροποποιητικές συμβάσεις και αφού υλοποιηθεί η ρύθμιση αρχίζουν να εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους.

1.5 Τα εξυπηρετούμενα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Η τράπεζα έχει μια εικόνα των δανείων που έχει χορηγήσει εφόσον παρακολουθεί συστηματικά τους πελάτες της. Αλλά, ακόμα και αν υπάρξει ζημιά από ένα επισφαλές δάνειο, το μέγεθος της εξαρτάται από την ικανότητα της τράπεζας να το αντιληφθεί έγκαιρα και να κινηθεί άμεσα έτσι ώστε να διασφαλίσει τα χρήματα της. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μια ανάλυση σχετικά με τα εξυπηρετούμενα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Εξυπηρετούμενα δάνεια είναι αυτά τα οποία αποπληρώνονται με βάσει τα κριτήρια που έχει θέσει η τράπεζα. **Μη εξυπηρετούμενο δάνειο** είναι το δάνειο που παρουσιάζει καθυστερήσεις 90 ημερών και αν πρόκειται για όριο σε τρεχούμενο, όταν ο λογαριασμός βρίσκεται σε υπέρβαση πέραν των 90 ημερών (ανεξαρτήτως ορίου). Με βάση σχετική εγκύκλιο της Κεντρικής Τράπεζας, όταν γίνει αναδιάρθρωση δανείου που παρουσιάζει καθυστερήσεις μόνο 60 ημερών, το δάνειο συνεχίζει να χαρακτηρίζεται ως μη εξυπηρετούμενο για περίοδο 6 μηνών μετά την αναδιάρθρωση. Ο περιορισμός των μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών δανείων εξαρτάται από την έγκαιρη διαπίστωση των οικονομικών προβλημάτων της επιχείρησης.

Έτσι, λοιπόν, για να μπορέσουν οι τράπεζες να ανιχνεύσουν τα προβληματικά δάνεια θέτουν κάποιες διαδικασίες παρακολούθησης σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει:

- α) να αναλύουν λεπτομερώς τα οικονομικά στοιχεία των πιστούχων
- β) να παρακολουθούν τις καθυστερήσεις με βάση τη διάρκεια τους (έως 30 ημέρες, 31-60 ημέρες, 61-90 ημέρες, άνω των 90 ημερών) και να ορίσουν διαδικασίες ανάλογα με τη διάρκεια των καθυστερήσεων
- γ) να έχουν ορίσει τα χαρακτηριστικά ενός κανονικού δανείου (όροι, διάρκεια, είδος κλπ)
- δ) να υπάρχει ξεκάθαρη στρατηγική σχετικά με τη χορήγηση νέων δανείων

ε) να υπάρχει συνεχής επικοινωνία με τον πελάτη

Η παρακολούθηση των δανείων πρέπει να γίνεται ειδικά σε δύσκολες οικονομικές περιόδους. Για το λόγο αυτό οι τράπεζες έχουν ειδικό προσωπικό που παρακολουθεί το δανειακό της χαρτοφυλάκιο οποιαδήποτε στιγμή.

1.6 Η διαχείριση των καθυστερημένων δανείων

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ερεύνησε τα καθυστερημένα δάνεια του ιδιωτικού τομέα εξαιτίας της ευρωπαϊκής οικονομικής κρίσης. Οι χώρες που τέθηκαν υπό εξέταση είναι η Εσθονία, η Λιθουανία, η Ρουμανία, η Πορτογαλία, η Ουκρανία κλπ και κατόπιν αξιολόγησης τους έφτασε στο συμπέρασμα (το ΔΝΤ) ότι με το κατάλληλο οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο μπορεί να έχει επιτυχία προς όλες τις πλευρές δανειστές, τράπεζες και ευρύτερη οικονομία.

1. Αναδιάρθρωση των επιχειρηματικών δανείων

Οι υποθέσεις αναδιάρθρωσης των δανείων ή και όταν πρόκειται για προσφυγή και ολοκλήρωση της διαδικασίας του Πτωχευτικού Κώδικα απαιτούν αρκετή χρονική διάρκεια γιατί υπόκεινται στο γραφειοκρατικό θεσμικό πλαίσιο καθώς και στην πληθώρα υποθέσεων που εκκρεμούν στα δικαστήρια. Το ταμείο προτείνει την υιοθέτηση μιας Fast Track διαδικασίας για την εξωδικαστική ρύθμιση των δανείων εκτός του Πτωχευτικού Κώδικα και αλλαγές στον Πτωχευτικό Κώδικα που θα επιτρέπουν ξεκάθαρα όρια υποβολής, υποστήριξη αποκατάστασης των βιώσιμων εταιρειών και γρήγορη εκκαθάριση των μη βιώσιμων.

Το κράτος και οι τράπεζες οφείλουν να συνεργαστούν και να βρουν τους τρόπους με τους οποίους θα δημιουργήσουν το κλίμα που θα συμφέρει και τους δυο. Όσο παραμένουν οι συσσωρευμένες προβλέψεις και κατ' επέκταση συνεχίζεται η λειτουργία μη βιώσιμων εταιρειών, τόσο δυσκολότερα θα καταφέρουν οι τράπεζες να σταθούν στο πλευρό της οικονομίας με νέες χρηματοδοτήσεις.

Εφόσον υπάρξει δημιουργία εξωδικαστικής-fast track διαδικασίας και αλλαγής στα ελληνικά δεδομένα του πτωχευτικού νόμου με τα παραπάνω χαρακτηριστικά και με δεδομένο το υψηλό επίπεδο προβλέψεων, οι ελληνικές τράπεζες θα αποκτήσουν στην κατοχή τους μεγάλο αριθμό πάγιων στοιχείων εταιρειών. Προς μεγιστοποίηση οφέλους από τις τράπεζες, θα δημιουργηθούν χαρτοφυλάκια παγίων στοιχείων εταιρειών είτε ανά τράπεζα είτε σε συνεργασία τραπεζών μεταξύ τους και αυτά τα χαρτοφυλάκια να προωθηθούν οργανωμένα σε δηννητικούς επενδυτές. Η συγκυρία των ιδιωτικοποιήσεων που θα προωθηθούν από την κυβέρνηση τα επόμενα χρόνια, οι οποίες θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον σειράς

παγκόσμιων επενδυτών, είναι ιδανική για την προώθηση και άλλων παγίων στοιχείων που θα προκύψουν από τις προβλέψεις των τραπεζών. Το βέβαιο και υγιές είναι οι κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων να γίνουν σε πάγια στοιχεία που αποτελούν εγγυήσεις υφιστάμενων δανείων επιχειρήσεων τα οποία έχουν ήδη προβλεφθεί και εγγραφεί ως ζημιές από τις τράπεζες. Λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας και τις πτώσεις των τιμών που δημιουργούν αντικίνητρο στις τράπεζες να εκμεταλλευτούν αυτά τα πάγια στοιχεία τώρα, εξυγιαίνοντας τους ισολογισμούς τους, σημαντική θα είναι η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου για να επισπευτούν τέτοιου είδους διαδικασίες όπως πρότεινε το ΔΝΤ, αλλά και η προσεκτική επιλογή των εταιρειών που είναι μη βιώσιμες ώστε η εκκαθάριση τους να απελευθερώνει πόρους στο σύστημα (επιχειρηματίας-κράτος-τράπεζα-ευρύτερη οικονομία).

2. Αναδιάρθρωση των δανείων των νοικοκυριών

Η αναδιάρθρωση των δανείων των νοικοκυριών είναι ένα λεπτό θέμα που απαιτεί προσεκτικές κινήσεις και το κατάλληλο θεσμικό/νομικό πλαίσιο προκειμένου να είναι επιτυχής. Οι κατασχέσεις που έγιναν στην Ισπανία προξένησαν προβλήματα στις οικογένειες και τις οδήγησαν σε έξωση από τις κατοικίες τους. Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά νοικοκυριά στα όρια της φτώχειας καθώς και 500.000 νοικοκυριά όπου δε δουλεύει κανένας με αποτέλεσμα να έχουν αποκλειστεί οικονομικά και κοινωνικά αυτά τα νοικοκυριά.

1.7 Οι καθυστερήσεις αποπληρωμής δανείων φυσικών και νομικών προσώπων

Η δημιουργία «κακής τράπεζας» -ως αναγκαίο κακό- για τη διαχείριση των «κόκκινων δανείων» ίσως αποδειχθεί από τις λίγες δεσμεύσεις του προγράμματος της Θεσσαλονίκης που η κυβέρνηση υποχρεωθεί τελικώς να υλοποιήσει! Έχοντας τορπιλίσει τη δειλή έστω σταθεροποίηση της οικονομίας επί πέντε συνεχείς μήνες ατελέσφορων διαπραγματεύσεων, αυτό που τελικώς πέτυχε είναι η πλήρης υπονόμευση των τραπεζών, για την ανακεφαλαιοποίηση των οποίων συμφωνήθηκε ήδη ποσό έως 25 δις. ευρώ. Το μισό δανειακό χαρτοφυλάκιο βρίσκεται και επίσημα πλέον σε καθυστέρηση καθώς εκατοντάδες νοικοκυριά και επιχειρήσεις ανέστειλαν τους τελευταίους μήνες τις πληρωμές δανείων είτε λόγω πραγματικής αδυναμίας είτε λόγω της γενικότερης αβεβαιότητας στην οικονομία, που παρέλυσε τις συναλλαγές.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τα στοιχεία από τις τράπεζες, οι αποπληρωμές περιορίστηκαν στο 20% έως 50% των ενήμερων στεγαστικών δανείων, δημιουργώντας συνθήκες νέας δραματικής εκτίναξης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η τάση αυτή

επαληθεύει τις προβλέψεις για εκτίναξη των «κόκκινων δανείων» στο 45% του χαρτοφυλακίου των χορηγήσεων. Πρόκειται για δάνεια που είτε εμφανίζουν καθυστέρηση μικρότερη των 90 ημερών, είτε εξυπηρετούνται αλλά έχουν μεγάλες πιθανότητες να βρεθούν σε καθεστώς καθυστέρησης (ένα δάνειο μπαίνει σε οριστική καθυστέρηση όταν πάψει να εξυπηρετείται για χρονικό διάστημα άνω των 3 μηνών). Τα «κόκκινα δάνεια» έχουν φτάσει τα 100 δις. ευρώ, καθώς το 70% των δανείων που έχουν ήδη ρυθμιστεί παραμένει μη εξυπηρετούμενο. Με βάση τους υπολογισμούς από διεθνείς οίκους η αύξηση κατά 20% των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα επιβαρύνει κατά 26 δις. ευρώ το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας των τεσσάρων συστημικών τραπεζών, που θα υποχωρήσει σε αρνητικό έδαφος.

Αν και η επιδείνωση δεν έχει προλάβει να αποτυπωθεί στους επίσημους δείκτες, καθώς αφορά καθυστέρηση ενός ή το πολύ δυο μηνών, η εικόνα που μεταφέρεται είναι πως εκατοντάδες νοικοκυριά που ήταν σε διαδικασίες ρύθμισης «πάγωσαν» κάθε σχετική πρωτοβουλία, μπαίνοντας σε φύση μερικής καθυστέρησης. Από τις 700 χιλιάδες στεγαστικά δάνεια, που θεωρούνται ενήμερα, σε σύνολο 1,1 εκατομμυρίου, ένας σημαντικός αριθμός άρχισε να εμφανίζει ενδείξεις μερικής καθυστέρησης. Τα περιστατικά για πρόωρη αποπληρωμή των δανείων που υπήρξαν κατά τη διάρκεια της τραπεζικής αργίας οφείλονταν στη προσπάθεια μεμονωμένων οφειλετών να προστατεύσουν τις καταθέσεις τους και δεν επιβεβαιώνουν τη γενικότερη τάση, δηλαδή την εκτίναξη των καθυστερήσεων σε όλες τις κατηγορίες δανείων.

Αντίστοιχη ήταν και η συμπεριφορά από τις μεγάλες, αλλά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που λόγω της αβεβαιότητας ανέστειλαν πληρωμές και ρυθμίσεις έως ότου ξεκαθαρίσει το τοπίο στην οικονομία. Η τραπεζική αργία που ξεκίνησε από τις 28/06/2015, υπήρξε η χαριστική βολή σε κάθε συναλλακτική δραστηριότητα, στον βαθμό που συνοδεύθηκε με στάση πληρωμών από μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Το «πάγωμα» της οικονομίας οδήγησε αρκετές επιχειρήσεις να δώσουν υποχρεωτική άδεια στο προσωπικό τους και είναι αμφίβολο εάν το σύνολο αυτών καταφέρει να επανέλθει σε κανονικούς ρυθμούς. Οι επιπτώσεις αποτυπώθηκαν στην οικονομική δραστηριότητα, που σύμφωνα με τις προβλέψεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέπεμψαν σε ύφεση έως -4% για το 2015.

Το κλείσιμο εκατοντάδων επιχειρήσεων, που δεν θα αντέξουν μετά τη νέα καθίζηση της καταναλωτικής δαπάνης και την εκτίναξη των φορολογικών υποχρεώσεων, θεωρείται νομοτελειακό, συμπαρασύροντας σε οριστική καθυστέρηση δανειακές υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να διευθετηθούν με βάση τα εργαλεία που είχαν θεσμοθετηθεί μέχρι σήμερα. Εκτός από τον Κώδικα Δεοντολογίας, η εφαρμογή του οποίου είχε «παγώσει» για κάποιο διάστημα, στο γύψο είχε μπει και ο νόμος για τη διευθέτηση των επιχειρηματικών δανείων,

που έδινε τη δυνατότητα διαγραφών έως και 50% της οφειλής μικρομεσαίων επιχειρήσεων και, πλέον, το ερώτημα δεν είναι μόνο εάν θα εφαρμοστούν, αλλά εάν θα αποδοθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η οικονομική κρίση

Τα τελευταία χρόνια η χώρα μας εισήλθε σε μια κρίσιμη καμπή της σύγχρονης ιστορίας της, καθώς οι οικονομικές πολιτικές των τελευταίων δεκαετιών την έχουν οδηγήσει στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Η χρεοκοπία είναι δυνατόν να αποφευχθεί και η Ελλάδα να επανέλθει σε τροχιά ανάπτυξης με την προϋπόθεση ότι θα θεσπιστούν και θα εφαρμοστούν σημαντικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις⁶. Για την επίτευξη αυτών των μεταρρυθμίσεων απαιτείται γενική ομοφωνία αναφορικά με τους λόγους για τους οποίους απαιτούνται μεταρρυθμίσεις.

Η Γενική Διευθύντρια του ΔΝΤ, Κριστίν Λαγκάρντ σε συνέντευξη της στην Sueddeutsche Zeitung, αναφέρει ότι το χρέος της Ελλάδας πρέπει να οργανωθεί εκ νέου και να αναδιαρθρωθεί. Πρέπει να είναι βιώσιμο και δεν επιτρέπεται να επιβαρύνει την οικονομία. Η κα. Λαγκάρντ αναφέρει ότι «η Ελλάδα άρχισε τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση, αλλά δεν μπορούμε να προβλέψουμε το αποτέλεσμα στο τέλος. Το ΔΝΤ βλέπει μια πολιτική διαδικασία στην Ελλάδα, αλλά δεν ξέρουμε πόσο θα διαρκέσει. Ίσως μέχρι το δεύτερο τρίμηνο του 2016». Στο ΔΝΤ όμως, επισημαίνεται, «θεωρούν ότι οι προϋποθέσεις είναι σχεδόν ανέφικτο να εκπληρωθούν».

Η Ελλάδα πρέπει να επιτύχει πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% ετησίως για πολλές δεκαετίες, προκειμένου το χρέος της να καταστεί βιώσιμο χωρίς «κούρεμα». Οι οικονομολόγοι του Ταμείου αμφιβάλλουν αν το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να πειστεί για έναν τόσο ασυνήθιστο ρυθμό ανάπτυξης. Παρόμοια είναι η άποψη και για τις μεταρρυθμίσεις, οι οποίες, σύμφωνα με το ΔΝΤ, θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν συνολικά το 6%-7% του ΑΕΠ.⁷

⁶ Η Ελλάδα πρέπει να ολοκληρώσει σημαντικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις, και είναι ξεκάθαρο ότι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού αποτελεί το κομβικό σημείο προκειμένου να αποδείξει ότι βελτιώνεται η οικονομική της αποτελεσματικότητα. Επίσης πρέπει το συνολικό χρέος της Ελλάδας να είναι βιώσιμο.

⁷ Πηγή: Εφημερίς Δημοπρασιών & Πλειστηριασμών, Άρθρο: Βιωσιμότητα του χρέους και μεταρρυθμίσεις προϋποθέσεις του ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα, 15/01/2016

Σήμερα η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με μια βαθιά οικονομική ύφεση, η οποία άρχισε στις ΗΠΑ (Reinhart, 2008) ως χρηματοοικονομική κρίση το 2007 και οδήγησε σε μια παγκόσμια ύφεση που απειλεί τώρα πολλές υπερχρεωμένες χώρες της Ευρώπης. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Τράπεζας να αναστείλει απότομα τη χορήγηση δανείων προς τα αδύνατα κράτη σε μια τόσο κρίσιμη στιγμή για την παγκόσμια οικονομία αποτέλεσε τη “σπίθα για μια πυρκαγιά” που εξαπλώνεται σταδιακά σε όλες τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου (Cabral, R. 2010). Στην πρώτη γραμμή βρίσκονται οι αποκαλούμενοι από διάφορους αρθρογράφους, «χοίροι» (P.I.G.S.) ακρώνυμο που προέρχεται από τα αρχικά των χωρών Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ελλάδα και Ισπανία (Guillen, 2000).

Η τρόικα που αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ εφαρμόζει νεοφιλελεύθερες πολιτικές⁸ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Ελλάδας. Οι πολιτικές αυτές αντιστοιχούν στην αύξηση των φόρων, στη μείωση των μισθών, στην περικοπή των δημοσίων δαπανών προκειμένου να σταθεροποιηθεί μακροπρόθεσμα η οικονομία, χωρίς να έχει κάποιο σημαντικό αποτέλεσμα για την Ελλάδα και μάλιστα υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι αυτά τα μέτρα δεν έχουν αποδώσει πουθενά, όπου και αν έχουν παρθεί. Κάτι παρόμοιο συνέβη κατά τη διάρκεια του μεγάλου «κραχ» το 1929 στις ΗΠΑ, όταν σύμφωνα με τον John Kenneth Galbraith, το ανεξέλεγκτο χρηματιστήριο, οι συνήθεις ύποπτοι, Goldman Sachs, J.P. Morgan, κλπ προκάλεσε την άνθηση, κρίση και κάμψη, τις οποίες ο Joseph Schumpeter όρισε ως οικονομικούς κύκλους της κεφαλαιοκρατίας. Όπως τότε έτσι και τώρα οι διάσημοι οικονομολόγοι της εποχής αν και κόμπαζαν για τις μονίμως ανοδικές τιμές των μετοχών και για την άριστη πιστοληπτική ικανότητα των τραπεζών απέτυχαν να προβλέψουν το κραχ.

Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση της μεγάλης ύφεσης που ακολούθησε το κραχ στην Αμερική το 1929 ακολουθήθηκε η κενσσιανή προσέγγιση δηλαδή αύξηση των δημοσίων δαπανών και των ποσοστών απασχόλησης και η επιβολή αυστηρών κανόνων στις τράπεζες.

Η οικονομική κρίση είναι γνωστή σε όλους ανεξάρτητα από το πόσο έχει επηρεάσει τη ζωή του καθενός και έχει οδηγήσει πολλά νοικοκυριά σε απελπιστική οικονομική κατάσταση σε ανησυχητικό επίπεδο.

⁸ Πηγή: Εφημερίδα το ΒΗΜΑ, Άρθρο: Οικονομική κρίση στην Ελλάδα: πως οι αποτυχημένες νεοφιλελεύθερες πολιτικές εφαρμόζονται στην Ευρώπη, 13/02/2012, Δρ. Έφη Κεσίδου, Επίκουρος καθηγήτρια στα βιομηχανικά οικονομικά στην πανεπιστημιακή οικονομική σχολή του Νότινχαμ, Πανεπιστήμιο του Νότινχαμ

Μια από τις σημαντικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης είναι η αύξηση της ανεργίας που έφτασε σε διψήφιο αριθμό και ειδικά αποτελεί μεγάλη πληγή το ποσοστό ανεργίας των νέων που ξεπερνά το 25% λόγω της αδυναμίας της ελληνικής οικονομίας να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας προκαλώντας για αυτό το λόγο έντονη ανησυχία.

Σε αυτό συμβάλλει βέβαια σε μεγάλο βαθμό η κακή οικονομική διαχείριση και η έλλειψη ορθής δημοσιονομικής πολιτικής από την ελληνική πλευρά καθώς και η ανασφάλεια ως προς το ασφαλιστικό, αλλά σαφώς και η παγκόσμια οικονομική κρίση. Επιπλέον λόγος γίνεται για την πορεία που ακολούθησαν τα οικονομικά πακέτα στήριξης του κράτους προς τις τράπεζες τα οποία θεωρήθηκαν περιορισμένα σε αριθμό και σε μέγεθος

2.2 Οι αιτίες της οικονομικής κρίσης

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα ξεκίνησε κατά κοινή ομολογία μετά την πτώση της χούντας το 1974 και κυρίως με την ανάληψη της ηγεσίας της χώρας το 1981 από το ΠΑΣΟΚ χωρίς να είναι άμοιρα ευθυνών και τα υπόλοιπα κόμματα. Είναι η περίοδος που άρχισαν οι εκάστοτε κυβερνήσεις να μοιράζουν αφειδώς χρήματα χωρίς να σκέφτονται το τι θα επακολουθήσει. Αν και η Ελλάδα από το 2004 και μετά κατάφερε να βρεθεί στις 29 πιο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου, η οικονομική κρίση που ξεκίνησε από την Αμερική το 2007 φυσικό ήταν να χτυπήσει και την Ελλάδα καθότι η μια μετά την άλλη οι αδύναμες οικονομίες αρχής γενομένης από την Ισλανδία έπεφταν στην οικονομική ύφεση που είχε κάνει την εμφάνιση της και στην Ευρώπη. (Βαγιανός, Δ. 2010)

Όπως προείπαμε το μεγάλο πρόβλημα άρχισε το 1981 όταν η κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει την ανεργία υιοθέτησε την τακτική πρόσληψης στο Δημόσιο χωρίς να έχει τα απαραίτητα εχέγγυα για να ανταπεξέλθει σε αυτά και αναγκαστικά κατέφευγαν στον εξωτερικό δανεισμό. Επικράτησε το λεγόμενο ρουσφέτι, που σήμαινε προσλαμβάνω άτομα της αρεσκείας μου και που με υποστηρίζουνε για να μη χάσω τους ψήφους όπως συνέβαινε και από τα πρώτα κόμματα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Με αυτό τον τρόπο μπορούσε κάποιος υπουργός ή ακόμα και κατώτερο στέλεχος ενός κόμματος να διορίσει έναν δικό του άνθρωπο μόνιμο ή ως προσωρινό υπάλληλο σε οποιαδήποτε υπηρεσία με το αζημίωτο πάντα. (Tsakalotos 1998)

Ένα άλλο αίτιο και ίσως το πιο σημαντικό είναι η πολιτική διαφθορά και αδιαφάνεια των συναλλαγών (Κάτσιος, 2006) πράγμα που συμβαίνει σε πολλές χώρες με αναθέσεις μεγάλων οικονομικών έργων σε επιχειρηματίες, κυβερνητικούς φίλους, και άλλους παράγοντες, που για την ανάθεση έργου έδιναν και δίνουν μεγάλα χρηματικά ποσά κάτω από το τραπέζι στους μεσολαβητές κυβερνητικούς υπαλλήλους. Τα σκάνδαλα της πολιτικής διαφθοράς στην

Ελλάδα αποτέλεσαν πρωτοσέλιδα των εφημερίδων τα τελευταία 30 χρόνια με αποπομπές ακόμη και υπουργών. Δεν χρειάζεται φυσικά να αναφερθούμε εκτενώς στις υπέρογκες εξοπλιστικές δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν με γνώμονα την ασφάλεια της χώρας και την ισορροπία δυνάμεων και κατέληξαν στην κατασπατάληση δημόσιου χρήματος για την αγορά ακρήστων και πανάκριβων όπλων.

Εξίσου σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η φοροδιαφυγή. Από την εποχή της ίδρυσης του ελληνικού κράτους η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα πάγιο καθεστώς στην Ελλάδα. (Ματσαγγάνης και Φλεβοτόμου, 2010) Ωστόσο δεν είναι σε θέση να φοροδιαφύγουν τα μεσαία και χαμηλά και κοινωνικά στρώματα δηλαδή η εργατική τάξη όσο οι οικονομικά εύρωστες τάξεις και ειδικότερα οι επιχειρήσεις και επιχειρηματίες π.χ. βιομήχανοι, εφοπλιστές, εταιρείες πετρελαιοειδών και επαγγελματίες όλων των κλάδων, που είναι σε θέση να αποφύγουν να κόψουν απόδειξη όπως εστιατόρια, ιδιωτικοί ιατροί, υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι. Τα τελευταία 30 χρόνια η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έναν νεοπλουτισμό που κινεί την περιέργεια πως είναι δυνατόν να υπάρχουν από τη μια τόσα λεφτά και από την άλλη να ζητάνε δανεικά για να ξεχρεώσουν.

Στην ανάπτυξη της οικονομικής κρίσης συνέβαλαν και οι ίδιες οι τράπεζες με την ανεξέλεγκτη προσφορά δανείων όπως εορτοδάνεια και διακοποδάνεια και φυσικά με την εμφάνιση της πιστωτικής κάρτας όπου ο Έλληνας έχασε το μέτρο και άρχισε να ξοδεύει περισσότερο από αυτά που μπορούσε σε σημείο ώστε να μην μπορούν να αποπληρωθούν οι δόσεις των δανείων από όσους κατέφευγαν σ' αυτού του είδους τους δανεισμούς όπως πολυτελή σκάφη και αυτοκίνητα. Αυτά στη συνέχεια και εξαιτίας της αδυναμίας αποπληρωμής τους κατασχέθηκαν. Βέβαια δεν φτάνει μόνο η εσωτερική οικονομική κακοδιαχείριση που έχει πλήξει την Ελλάδα και άλλα ευρωπαϊκά κράτη όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία, αλλά εξίσου οφείλεται και στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας έπληξε την Ελλάδα καθώς πολλές επιχειρήσεις εγχώριες και ξένες προτίμησαν να επενδύσουν σε χώρες με φτηνό εργατικό δυναμικό όπως τα Βαλκάνια παρόλο που ο μισθός στην Ελλάδα είναι από τους χαμηλότερους στη Δυτική Ευρώπη με αποτέλεσμα να κλείσουν χιλιάδες τοπικές επιχειρήσεις και να μείνουν άνεργοι πολλοί άνθρωποι. Οι τομείς που χτυπήθηκαν περισσότερο ήταν η οικοδομή που αποτελούσε τον πυλώνα της ελληνικής οικονομίας και η ελληνική ναυτιλία και ο ελληνικός εμπορικός στόλος που ήταν κάποτε ο κυριότερος κλάδος εισαγωγής συναλλάγματος στην Ελλάδα. Παρόλο που εξακολουθεί να είναι από τους μεγαλύτερους τα περισσότερα πλοία του είναι κάτω από φτηνές σημαίες και το 90% των πληρωμάτων να αποτελείται από ξένους κυρίως Ασιάτες και από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. (Fafaliou, 2006)

Πρέπει επίσης να αναφέρουμε και τις αρνητικές αποφάσεις για την ελληνική αγροτική οικονομία από μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως η επιδότηση για το κλείσιμο του εργοστασίου παραγωγής ζάχαρης στη Λάρισα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρθηκε «έντιμα» σε πολλά αγροτικά προϊόντα ως προς τον Έλληνα παραγωγό καθότι του έβαλε ένα πλαφόν στην παραγωγή ενώ είχε τη δυνατότητα να παράξει παραπάνω όπως λάδι, φρούτα, σιτάρι. Εξίσου έχει χτυπηθεί και η αλιεία στην Ελλάδα με διάφορους νόμους περί προστασίας του θαλάσσιου πλούτου τη στιγμή που άλλες χώρες όπως η Τουρκία δρουν ανεξέλεγκτα και χωρίς περιορισμούς. (Fousekis P. 1997)

2.3 Τα κόκκινα δάνεια

Από το 2008 το τραπεζικό σύστημα βρέθηκε αντιμέτωπο με μια διπλή κρίση. Από τη μια ήταν η επιδείνωση της κατάστασης της παγκόσμιας οικονομίας εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης και από την άλλη η κρίση χρέους του ελληνικού δημοσίου. Φυσικό επακόλουθο είναι να τεθούν σε δοκιμασία οι ελληνικές τράπεζες για το αν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις.

Σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών της ΓΣΕΕ, που δημοσιεύθηκε στις 17/10/2013, στο 75% είχαν εκτοξευθεί τα στεγαστικά δάνεια των ελληνικών νοικοκυριών που βρίσκονταν στο «κόκκινο». Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, οι οφειλές των πιστωτικών καρτών που βρίσκονται σε καθυστέρηση φθάνουν το 15% και των καταναλωτικών δανείων στο 65%.

Συγκεκριμένα τα δάνεια που βρίσκονται σε οριστική καθυστέρηση ανέρχονται στα 65 δις. ευρώ, ενώ σε προσωρινή δυσκολία εξυπηρέτησης βρίσκονται δάνεια ύψους τουλάχιστον 35 δις. ευρώ. Η μέση οφειλή ανά δανειολήπτη ξεπερνά τις 94.000 ευρώ.

Την πρωτιά έχουν τα στεγαστικά δάνεια που ανέρχονται στο 61,6% των δανείων που έχουν χορηγηθεί και ακολουθούν τα καταναλωτικά με 31,2%. Το 25% των δανειοληπτών είναι ηλικίας μεταξύ 30 και 40 ετών, το 27% 40 με 50 ετών και το 29% από 50 έως 60 ετών. Το 66,7% είναι έγγαμοι, το 17,9% είναι διαζευγμένοι, το 13,3% άγαμοι και το 2% βρίσκονται εν χηρεία. Ως προς τη γεωγραφική κατανομή, το υψηλότερο ποσοστό υπερχρέωσης, καταγράφεται στην Αθήνα με 44% και ακολουθούν η Θεσσαλονίκη με 18,4% και τα Χανιά με 14,4%.

Η ένωση καταναλωτών θεωρεί ότι τα δάνεια από το 2008 και μετά δεν θα είναι σε θέση να προστατευτούν αν προχωρήσει ο νόμος για την άρση του πλαισίου προστασίας της πρώτης κατοικίας και θα είναι ορατός ο κίνδυνος των πλειστηριασμών. Βέβαια σ' αυτό να σημειώσουμε ότι έχει αλλάξει η κατάσταση και υπάρχει μια διαφορά μεταξύ της εποχής που

χορηγήθηκε το δάνειο και της τωρινής εποχής με τα μειωμένα εισοδήματα των δανειοληπτών.

Όπως προκύπτει από τις καταστάσεις της Alpha Bank, της Τράπεζας Πειραιώς και της Eurobank, το 2014 προχώρησαν σε διαγραφές μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 2,3 δις. ευρώ έναντι 504 εκατ. Ευρώ το 2013, αυξημένες δηλαδή κατά 360%. Στελέχη τραπεζών σημειώνουν στην «Κ» ότι πρόκειται για δάνεια που οι τράπεζες αξιολογούν ότι δεν θα μπορέσουν να εισπράξουν. Σημειώνουν ότι η ισχυρή κεφαλαιακή θέση των τραπεζών, η βελτίωση της λειτουργικής κερδοφορίας και της ρευστότητας το 2014 βοήθησε τις τράπεζες να κινηθούν πιο δυναμικά στην κατεύθυνση της εξυγίανσης των ισολογισμών τους.

Υπογραμμίζεται ότι η διαγραφή μέρους των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι λογιστική και δεν συνεπάγεται ότι ο οφειλέτης απαλλάσσεται των ευθυνών του. Τα δάνεια που διαγράφονται δεν εμφανίζονται στα βιβλία των τραπεζών, ωστόσο οι νομικές απαιτήσεις παραμένουν ενεργές. Έτσι, αν στο μέλλον η τράπεζα κατορθώσει να εισπράξει ένα μέρος του δανείου που διέγραψε η πουλήσει χαρτοφυλάκια «διαγραμμένων» δανείων σε εξειδικευμένες εταιρείες, τότε το έσοδο αυτό θα εμφανιστεί ως έκτακτο κέρδος. Ωστόσο, στην πράξη, σημειώνουν οι τράπεζες τα δάνεια που διαγράφηκαν αποτελούν «νεκρές απαιτήσεις», δηλαδή αφορούν υποθέσεις που δεν έχουν πιθανότητες να ανακτήσει κανείς κάτι. Την προηγούμενη χρονιά ο Όμιλος Πειραιώς προχώρησε σε διαγραφές «κόκκινων» δανείων ύψους 1,01 δις. ευρώ, η Alpha Bank διέγραψε απαιτήσεις ύψους 931 εκατ. Ευρώ ενώ η Eurobank διέγραψε δάνεια ύψους 382 εκατ. ευρώ.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αποτελούν τη μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες. Τα «κόκκινα» δάνεια είναι αποτέλεσμα της άνευ προηγουμένου κρίσης που έχει πλήξει τη χώρα την τελευταία δετία και η οποία έχει οδηγήσει στη βύθιση του ΑΕΠ κατά περίπου 25%. Η «κατάρρευση» της οικονομίας οδήγησε στην εκτόξευση του δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων από το επίπεδο του 4,3%, που ήταν στο τέλος του 2008, στο 34,2% το 2014. Δηλαδή, τα δάνεια ύψους 72 δις. ευρώ δεν εξυπηρετούνται. Στην πραγματικότητα, η εικόνα είχε επιδεινωθεί κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2014 και κυρίως στο ξεκίνημα του 2015 εξαιτίας της παρατεταμένης πολιτικοοικονομικής αβεβαιότητας, αλλά και των προσδοκιών για μια ευνοϊκή ρύθμιση.

Υπάρχει η άποψη ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ξεπερνούν τα 75 δις. ευρώ ενώ υπάρχει ένα σημαντικό απόθεμα δανείων που έχουν αναδιαρθρωθεί λόγω αδυναμίας των δανειοληπτών να τα εξυπηρετήσουν με βάση τους όρους που έθεσαν με την τράπεζα και τα οποία είναι αρκετά πιθανό να καταστούν ξανά μη εξυπηρετούμενα.

Για την αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων, οι συστημικές τράπεζες έχουν πραγματοποιήσει προβλέψεις «μαμούθ», συνολικού ύψους 50 δις. ευρώ. Το μεγαλύτερο μέρος από αυτές αφορά την Ελλάδα και καλύπτουν περίπου το 60% των δανείων που βρίσκονται σε καθεστώς οριστικής καθυστέρησης.

Σε επίπεδο ομίλου, η Alpha Bank έχει διενεργήσει συνολικές προβλέψεις 12,8 δις. ευρώ, εκ των οποίων 1,85 δις. ευρώ πραγματοποιήθηκαν κατά τη χρήση του 2014. Το απόθεμα των προβλέψεων της Alpha Bank καλύπτει το 62% των δανείων που βρίσκονται σε καθυστέρηση. Στο τέλος του 2014 ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων διαμορφώθηκε σε επίπεδο ομίλου στο 33% ενώ για την Ελλάδα οι καθυστερήσεις διαμορφώθηκαν στο 34%.

Η Εθνική Τράπεζα παρουσιάζει σε επίπεδο ομίλου δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων 24,3% ενώ οι καθυστερήσεις στην Ελλάδα διαμορφώνονται στο 31,9%. Η τράπεζα έχει διενεργήσει για την Ελλάδα συνολικές προβλέψεις ύψους 8,7 δις. ευρώ, οι οποίες καλύπτουν το 60,2% των εγχώριων δανείων που βρίσκονται σε καθεστώς καθυστέρησης.

Η Τράπεζα Πειραιώς σε επίπεδο ομίλου έχει υλοποιήσει συνολικές προβλέψεις 46,2 δις. ευρώ. Η διοίκηση της τράπεζας για την ενδυνάμωση του ισολογισμού προχώρησε το 2014 στη διενέργεια προβλέψεων 3,7 δις. ευρώ. Ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων της Πειραιώς διαμορφώθηκε το Δεκέμβρη του 2014 στο 38,8%, ενώ ο δείκτης κάλυψης των «κόκκινων» δανείων από προβλέψεις διαμορφώθηκε στο 57,4%.

Ο όμιλος Eurobank για τη χρήση του 2014 πραγματοποίησε προβλέψεις ύψους 2,2 δις. ευρώ ενώ το σύνολο των προβλέψεων που διενεργήσκει ανερχόταν σε 9,7 δις. ευρώ. Το ποσό αυτό καλύπτει το 56,3% των δανείων που βρίσκονται σε καθυστέρηση. Το Δεκέμβρη του 2014 ο δείκτης των δανείων σε καθυστέρηση διαμορφώθηκε στο 33,4%.⁹

Οι τράπεζες σε αμοιβαία συνεργασία με την κυβέρνηση έχουν στόχο να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των κόκκινων δανείων έχοντας το ελεύθερο να προχωρήσει σε στρατηγικές κινήσεις που αφορούν τις ρυθμίσεις των δανείων. Τα «κόκκινα» δάνεια συνολικού ύψους 80 δις. ευρώ είναι τροχοπέδη για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα που μπορούν να εμποδίσουν την ανάπτυξη των τραπεζών, αλλά και κάθε προσπάθεια στήριξης της πραγματικής οικονομίας. Μόνο από τις αρχές του 2015 εκτιμάται πως τα κόκκινα δάνεια στις τράπεζες έχουν αυξηθεί κατά 2 δις. ευρώ.

⁹ Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το site www.enikos.gr

Επειδή η κυβέρνηση είχε καθυστερήσει να υλοποιήσει τις αποφάσεις για τη βελτίωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος οι τράπεζες προχώρησαν από μόνες τους στην εξυγίανση των χαρτοφυλακίων τους.

Το χορό άνοιξε η Τράπεζα Πειραιώς, η οποία έχει ανακοινώσει τη διαγραφή των οφειλών σε καταναλωτικά δάνεια μέχρι 20000 ευρώ και το «πάγωμα» στεγαστικών δανείων. Η πρωτοβουλία αυτή της Τράπεζας εντάσσεται στην προσπάθεια για τη χορήγηση κινήτρων στους οφειλέτες δανειολήπτες προκειμένου να παραμένουν συνεπείς στην αποπληρωμή δανείων, για να μειωθεί σταδιακά το ασήκωτο βάρος των κόκκινων δανείων για τις τράπεζες.

Η ανακοίνωση αυτή της Τράπεζας Πειραιώς παραπέμπει στο **Νόμο 4320/2015**. Είναι ο νόμος για την καταπολέμηση της ανθρωπιστικής κρίσης με τις διατάξεις του οποίου δίδεται δωρεάν ρεύμα, κουπόνια σίτισης και επίδομα ενοικίου σε όσους διαβιούν κάτω από το όριο της ακραίας φτώχειας. Επί της ουσίας αφορά δανειολήπτες με πολύ χαμηλά εισοδήματα, ήτοι ετήσιο πραγματικό εισόδημα μέχρι 6000 ευρώ, κλιμακούμενο αναλόγως οικογενειακής κατάστασης και αριθμού τέκνων και φορολογητέα αξία περιουσίας μέγιστου 200.000 ευρώ.

Σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς, η πρωτοβουλία της Τράπεζας Πειραιώς δεν αφορά περισσότερους από 20-25 χιλιάδες δανειολήπτες. Υπενθυμίζεται ότι στις τράπεζες το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ελέγχει το 55% και οι ιδιώτες το 45% σε επίπεδο κλάδου. Η κυβέρνηση φαίνεται πως έχει ήδη αποδεχθεί ένα μεικτό μετοχικό σχήμα στις τράπεζες, με τους ιδιώτες μετόχους να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διοίκηση και το κράτος ως μέτοχος μειοψηφίας να ελέγχει και να εποπτεύει τις διοικήσεις.

Εν κατακλείδι, όλο αυτό έγινε για να προβληθεί η Τράπεζα Πειραιώς σε όλα τα ΜΜΕ ότι ενδιαφέρεται για τους πολλούς, αλλά στην πράξη αποδεικνύεται ότι η ρύθμιση αυτή αφορά λίγους και γίνεται υπό τη σκέπη της κυβέρνησης με κεφάλαια που δόθηκαν για τη σωτηρία των τραπεζών, κεφάλαια τα οποία δεν ήταν άλλα από τα χρήματα του ελληνικού λαού και που ποτέ δε θα πάνε εκεί που πρέπει δηλαδή στην πραγματική οικονομία.¹⁰

¹⁰ Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το site www.δικαιολογitika.gr άρθρο «Τράπεζα Πειραιώς σε και σε πόσους διαγράφει τα δάνεια, 27/04/2015

2.4 Οι συνέπειες από την μη αποπληρωμή των δανείων

Οι πιστωτικές κάρτες δεν είναι δύσκολο να εκδοθούν, ακόμη και αν αγοράσεις από μια επιχείρηση ορισμένα προϊόντα, για να σε διευκολύνουν να τα αγοράσεις με δόσεις σου εκδίδουν σε συνεργασία με πιστωτικά ιδρύματα αν το επιθυμείς πιστωτική κάρτα. Το δάνειο με πιστωτική κάρτα σημαίνει έντοκη εξόφληση του ποσού που δανειστήκαμε με μηνιαίες δόσεις.

Η καθυστέρηση καταβολής της μηνιαίας δόσης επιβαρύνει τον οφειλέτη με τόκους υπερημερίας τους τρεις πρώτους μήνες και από τον τρίτο μήνα καθυστέρησης της δόσης αποπληρωμής του δανείου και μετά η Τράπεζα μπορεί να απαιτήσει να εξοφλήσετε εφάπαξ το σύνολο του δανείου που λάβατε και μάλιστα εντόκως.

Επιπλέον, η Τράπεζα μπορεί να προχωρήσει σε ένδικα μέσα για να διασφαλίσει τις απαιτήσεις της με έκδοση δικαστικής διαταγής πληρωμής και κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που δεν εξόφλησε το δάνειο του στο συγκεκριμένο χρόνο και με τον τρόπο που προβλέπεται από τη σύμβαση του δανείου.

Ο οφειλέτης που δεν εξοφλεί το δάνειο του μετά από τρίμηνη καθυστέρηση καταβολής της μηνιαίας δόσης του δανείου του καταχωρείται στη «μαύρη» λίστα της βάσης δεδομένων του «Τειρεσία», (βάση δεδομένων δανειοληπτών που καθυστέρησαν για πάνω από τρεις μήνες την εξόφληση των μηνιαίων δόσεων του δανείου τους και έχουν πρόσβαση στα στοιχεία όλες οι τράπεζες) και δεν μπορεί για πέντε έτη να συνάψει δάνειο από τράπεζα. Αν ο οφειλέτης μετά από τρίμηνη καθυστέρηση καταβολής των μηνιαίων δόσεων του εξοφλήσει ακόμη και το σύνολο του δανείου του είναι πολύ πιθανό να έχει καταχωρηθεί στον «Τειρεσία» και να παραμείνει εκεί για πέντε έτη.

Για τα δάνεια (καταναλωτικά, στεγαστικά, επιχειρηματικά και άλλα) που μας χορηγούνται χωρίς έκδοση πιστωτικής κάρτας οι συνέπειες από τη μη έγκαιρη αποπληρωμή των δόσεων του δανείου, σύμφωνα με τη σύμβαση μας, είναι οι ίδιες που είδαμε για τους κατόχους των πιστωτικών καρτών.

Οφείλουμε, λοιπόν, να μελετάμε ενδελεχώς τη σύμβαση που υπογράφουμε με μια Τράπεζα για τη χορήγηση του δανείου όποια μορφή και αν έχει το δάνειο. Οι Τράπεζες όφειλαν σε μια σελίδα, η οποία θα περιλαμβάνεται στην πρώτη σελίδα των όρων της σύμβασης του δανείου, να εξηγούν εκλαϊκευμένα και με συντομία τις συνέπειες από την μη έγκαιρη αποπληρωμή των δόσεων και υπεύθυνη για το κενό αυτό είναι και η συντεταγμένη πολιτεία.

Αν ο οφειλέτης δεν πληρώσει τη δόση του δανείου του τη συμφωνηθείσα ημέρα, περιέρχεται σε υπερημερία. Τότε, πέρα από τον τόκο υπερημερίας, με τον οποίο επιβαρύνεται

η οφειλή του (+2,5%) πλέον του δικαιοπρακτικού τόκου), επέρχονται δυσμενείς συνέπειες για την περιουσία του.

Πρώτον, η μη αποπληρωμή της οφειλόμενης δόσης δίνει το δικαίωμα στην Τράπεζα να προβεί σε μονομερή **καταγγελία της δανειακής σύμβασης** αποστέλλοντας εξώδικη δήλωση-γνωστοποίηση με δικαστικό επιμελητή (συνήθως γίνεται μετά την παρέλευση τριμήνου). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο λογαριασμός εξυπηρέτησης του δανείου κλείνει (περνάει σε οριστική καθυστέρηση), ο δανειολήπτης δεν μπορεί πια να αποπληρώνει το οφειλόμενο ποσό σε δόσεις και έτσι το συνολικό ποσό της οφειλής καθίσταται πλέον απαιτητό. Δεύτερον, η τράπεζα έχει τη δυνατότητα να προβεί στην έκδοση **Διαταγής Πληρωμής** επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο την απόκτηση εκτελεστού τίτλο κατά τον οφειλέτη της χωρίς να προηγηθεί διαδικασία συζήτησης στο ακροατήριο, με μόνη την ύπαρξη εγγράφου από το οποίο να προκύπτει η ύπαρξη της απαίτησης (δηλ. τη δανειακή σύμβαση) και το ύψος του οφειλόμενου ποσού με την προσκόμιση του αποσπάσματος του μηχανογραφημένου τραπεζικού λογαριασμού. Η διαταγή πληρωμής αποτελεί τίτλο εκτελεστό, βάσει του οποίου μπορεί να διενεργηθεί αναγκαστική εκτέλεση (δηλ. κατάσχεση και πλειστηριασμός). Είναι δηλαδή η αρχή των «κακών», που θα ακολουθήσουν. Η εκτελεστότητα της διαταγής πληρωμής ενισχύεται δραστικά με τη δυνατότητα που ο νόμος παρέχει στη στο δανειστή να εγγράψει **Προσημείωση Υποθήκης** ή να προβεί σε **Συντηρητική Κατάσχεση** της περιουσίας του οφειλέτη και μάλιστα δίχως να απαιτείται έκδοση ιδιαίτερης δικαστικής απόφασης. Επιπλέον, η διαταγή πληρωμής αποτελεί τίτλο για εγγραφή υποθήκης, ενώ αν έχει ήδη εγγραφεί προσημείωση για να ασφαλιστεί απαίτηση για την οποία εκδόθηκε διαταγή πληρωμής, η προσημείωση τρέπεται αυτόματα σε **Υποθήκη**. Επιπλέον, ο καταναλωτής πρέπει να γνωρίζει ότι τυχόν έκδοση διαταγής πληρωμής σε βάρος του συνεπάγεται εγγραφή του στο αρχείο του **Τειρεσία**.

Επειδή ο οφειλέτης δεν καλείται να παραστεί και να ακουστεί κατά την έκδοση της **Διαταγής Πληρωμής**, καθώς δεν διεξάγεται συζήτηση στο ακροατήριο, έχει το δικαίωμα εναντίωσης και προσβολής της διαταγής με άσκηση **Ανακοπής** (Άρθρο 632 ΚΠολΔ), που πρέπει να ασκηθεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 15 εργάσιμων ημερών από την επίδοση της διαταγής πληρωμής σε αυτόν, προκειμένου να σταματήσει τις έννομες συνέπειες της Διαταγής. Σκοπός δε της άσκησης αυτής είναι η αναδρομική (ex post) ακύρωση της διαταγής πληρωμής ως εκτελεστού τίτλου. Η δυσμενής, λοιπόν, για τον οφειλέτη έννομη συνέπεια της εκτελεστότητας παύει να υπάρχει με την ακύρωση της διαταγής πληρωμής. Ωστόσο, η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλουν καταρχήν την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής (αυτό σημαίνει ότι μπορεί να επιχειρηθεί έγκυρα κατάσχεση και πλειστηριασμός, έστω κι αν έχει ασκηθεί ανακοπή). Η αναστολή της Διαταγής, είναι όμως, δυνατό να ζητηθεί με ξεχωριστή **Αίτηση Ασφαλιστικών Μέτρων**. Αν η ανακοπή έχει

ασκηθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα και οι λόγοι της είναι νόμιμοι και βάσιμοι, το δικαστήριο ακυρώνει τη διαταγή πληρωμής και επιδικάζει δικαστική δαπάνη σε βάρος της Τράπεζας. Αν δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή, κατ' άρθρον 632 ΚΠολΔ, εκείνος υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής, μπορεί να επιδώσει και πάλι τη διαταγή στον οφειλέτη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή μέσα σε προθεσμία 10 εργάσιμων ημερών από τη νέα επίδοση. Στην περίπτωση αυτή δεν χορηγείται η παραπάνω αναστολή εκτέλεσης. Αν περάσει άπρακτη και η δεύτερη προθεσμία, η διαταγή πληρωμής αποκτά δύναμη δεδικασμένου, πράγμα που σημαίνει ότι το χρηματικό ποσό που αναφέρεται στη Διαταγή Πληρωμής δεν προσβάλλεται πλέον και έτσι η Τράπεζα μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο βήμα της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ωστόσο, στο χρονικό διάστημα από 1-31 Αυγούστου δεν επιτρέπεται ούτε η έκδοση διαταγής πληρωμής, ούτε η διενέργεια οποιασδήποτε πράξης εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης επιταγής προς εκτέλεση.

Τρίτη και τελευταία συνέπεια είναι η αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση γίνεται κατάσχεση της περιουσίας εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, η οποία οδηγεί ως επί το πλείστον στον πλειστηριασμό του πράγματος που κατασχέθηκε.

2.5 Τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Ο Νόμος Κατσέλη.

Τον Ιούλιο του 2010 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, ο προέκυψαν από εμπορικές συναλλαγές ή αδικοπραξία. Ο νόμος αυτός δεν καλύπτει χρέη προς το Δημόσιο.

Βάσει του Νόμου 3869/2010 μπορούμε να εξασφαλίσουμε χαμηλότερη δόση, τουλάχιστον στο 1/5 της τρέχουσας για όλες τις τραπεζικές οφειλές, πιστωτικές κάρτες και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και μικρότερη δόση στα στεγαστικά δάνεια ή άλλου τύπου δάνεια που έχουν προσημείωση σε ακίνητο. Αυτό προβλέπεται με δυο τρόπους: Πρώτον, με τη μείωση του επιτοκίου που φτάνει ως και μηδενικό επιτόκιο, δηλαδή τις εντελώς άτοκες δόσεις. Δεύτερον, με σημαντική επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής των οφειλών αυτών.

Σε πολλές περιπτώσεις ανάλογα με την εισοδηματική κατάσταση του πελάτη και τα περιουσιακά του στοιχεία, μπορούμε να επιτύχουμε και διαγραφή μέρους του χρέους από 15% μέχρι και 90%. Εδώ ο Νόμος Κατσέλη ευνοεί ιδιαίτερα υπερχρεωμένους πολίτες που δεν έχουν περιουσιακά στοιχεία (άρθρο 8 παρ. 2). Ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά προβλέπει επίσης διαγραφή χρεών σε περίπτωση που υπάρχει μόνο πρώτη κατοικία και το ποσό των τραπεζικών οφειλών ξεπερνάει το 85% της εμπορικής αξίας του ακινήτου (άρθρο 9 παρ. 2). Σε εξειδικευμένες περιπτώσεις προβλέπεται πλήρης απαλλαγή από όλα τα τραπεζικά

χρέη του δανειολήπτη, όταν συντρέχουν μακροχρόνια προβλήματα υγείας, ή μακροχρόνια ανεργία ή ίδιας σοβαρότητας προβλήματα (άρθρο 8 παρ. 5).

Ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά προβλέπει, επίσης, την αναστολή διαταγών πληρωμής από τη στιγμή της κατάθεσης στο ειρηνοδικείο της αντίστοιχης αίτησης, καθώς και αναστολή καταβολής των τόκων μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης.

Η αποπληρωμή των τραπεζικών οφειλών μέσω του Νόμου Κατσέλη ολοκληρώνεται από 4 έως 20 έτη ή και περισσότερα, ώστε ο υπερχρεωμένος πολίτης να απαλλαγεί από το μεγάλο πρόβλημα των ληξιπρόθεσμων οφειλών και της υπερχρέωσης και να επανέλθει στην υγιή συναλλακτική συμπεριφορά με τις τράπεζες.

Ο Νόμος 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά δίνει τη δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα δηλαδή πρόσωπα που δεν είναι έμποροι και βρίσκονται σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών χωρίς δόλο να ρυθμίσουν τις οφειλές τους και εφόσον πληρούνται οι ανάλογες προϋποθέσεις να απαλλαγούν από μέρος ή και από το σύνολο των χρεών τους.

Ο νόμος προβλέπει ουσιαστικά τρία στάδια για να ολοκληρωθεί η διαδικασία. Πρώτο στάδιο είναι ο **εξωδικαστικός συμβιβασμός**. Ξεκινάμε με μια αίτηση προς κάθε τράπεζα στην οποία έχουμε ληξιπρόθεσμες οφειλές προκειμένου να μας χορηγήσει αναλυτική κατάσταση των οφειλών μας προς αυτή. Οι τράπεζες οφείλουν μέσα σε 5 ημέρες να απαντήσουν και να αποστείλουν έγγραφο που με από τρόπο να αναγράφει την ολική οφειλή, κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Ο νόμος προβλέπει ποινή έως 10.000 ευρώ σε περίπτωση καθυστέρησης εφόσον ο δανειολήπτης καταγγείλει την καθυστέρηση στη Γενική Γραμματεία του Καταναλωτή. Στη συνέχεια ο οφειλέτης-δανειολήπτης με τη βοήθεια και τη μεσολάβηση δικηγόρου ή άλλου φορέα από αυτούς που κατονομάζονται στο νόμο, συντάσσει την πρόταση του στα πλαίσια του εξωδικαστικού συμβιβασμού, δηλαδή ουσιαστικά προτείνει στην Τράπεζα πόσα χρήματα και με ποιον τρόπο μπορεί να αποπληρώνει από εδώ και πέρα. Αν η τράπεζα δεχτεί την πρόταση του δανειολήπτη, η διαδικασία σταματά εδώ και συντάσσεται πρακτικό συμβιβασμού που επικυρώνεται από τον Ειρηνοδίκη.

Το δεύτερο στάδιο είναι ο **δικαστικός συμβιβασμός**. Στην περίπτωση που αποτύχει ο εξωδικαστικός συμβιβασμός, ο δικηγόρος που μεσολάβησε συντάσσει σχετικό έγγραφο και ξεκινά η διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου. Ο οφειλέτης καταθέτει αίτηση στο Ειρηνοδικείο του τόπου της κατοικίας του προσκομίζοντας στοιχεία που να δείχνουν: **α)** Την περιουσιακή κατάσταση του και του/της συζύγου του (Προσοχή: λαμβάνονται υπ' όψιν τα εισοδήματα της/του συζύγου, αλλά δεν κινδυνεύει η προσωπική περιουσία του/της συζύγου παρά μόνο του προσώπου που πήρε το δάνειο και του εγγυητή του δανείου), **β)** Την

κατάσταση των πιστωτών του και των οφειλών του σε αυτούς, **γ)** Ένα λογικό σχέδιο διευθέτησης των οφειλών, **δ)** Τη βεβαίωση του δικηγόρου περί αποτυχίας του εξωδικαστικού συμβιβασμού, **ε)** Υπεύθυνη δήλωση για την ορθότητα των ανωτέρω στοιχείων, **στ)** Αφού κατατεθεί η αίτηση μέσα σε έξι μήνες γίνεται η συζήτηση της υπόθεσης.

Στον πρώτο μήνα από την υποβολή της αίτησης, επιδίδεται η αίτηση στους πιστωτές. Στο δεύτερο μήνα οι πιστωτές απαντούν αν αποδέχονται το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών ενώ μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις. Στο πρώτο ήμισυ του τρίτου μήνα, ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει το τροποποιημένο σχέδιο. Στις επόμενες 20 ημέρες απαντούν οι πιστωτές αν αποδέχονται το τροποποιημένο σχέδιο, ενώ στη Γραμματεία του Ειρηνοδικείου δημιουργείται φάκελος που ενημερώνεται με τις εξελίξεις. Αν πετύχει ο δικαστικός συμβιβασμός, δεν γίνεται δίκη και ο Ειρηνοδίκης επικυρώνει απλά το συμβιβασμό.

Το τρίτο στάδιο είναι **η δικαστική ρύθμιση των οφειλών**. Αν αποτύχει και ο δικαστικός συμβιβασμός, ο ειρηνοδίκης λαμβάνοντας υπ' όψη του τα εισοδήματα του οφειλέτη, τη δυνατότητα συνεισφοράς του/της συζύγου του και τις βιοτικές ανάγκες του ίδιου και των προστατευόμενων από αυτόν μελών της οικογενείας του, βγάζει απόφαση και υποχρεώνει τον οφειλέτη να καταβάλλει κάθε μήνα και για χρονικό διάστημα 4 ετών μέρος του εισοδήματος του στους πιστωτές και εφόσον ο οφειλέτης είναι συνεπής στις υποχρεώσεις της ρύθμισης, απαλλάσσεται από το υπόλοιπο των χρεών.

Στην περίπτωση που υπάρχουν εξαιρετικά δυσχερείς συνθήκες όπως μακροχρόνια ανεργία, σοβαρά προβλήματα υγείας, εξαιρετικά χαμηλό εισόδημα, ο ειρηνοδίκης μπορεί, κατά την κρίση του πάντα, να αποφασίσει την καταβολή μικρού ύψους ή και πλήρη απαλοιφή του χρέους. (www.ofeiles.gr, Νόμος 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά)

Παρόλα αυτά όμως ο δρόμος για το κούρεμα των χρεών ακολουθώντας τη δικαστική οδό είναι γεμάτος εμπόδια. Το παιχνίδι έχει κανόνες τους οποίους πρέπει να τηρήσετε για να μην βγείτε χαμένοι. Διαβάζοντας τον 10λογο που ακολουθεί, θα συνειδητοποιήσετε ότι υπάρχουν ουσιαστικές κακοτοπιές.

1) Αν θέλετε να «κουρέψετε» χρέη τα οποία σχηματίστηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μηνου ξεχάστε το. Ο νόμος δεν το επιτρέπει. Επίσης, δεν μπορούν να υπαχθούν στο νόμο οφειλές προς το Δημόσιο και τα Ασφαλιστικά Ταμεία.

2) Η απαλλαγή από τα χρέη μέσω της δικαστικής απόφασης, μπορεί να παρασχεθεί μόνο μια φορά στη ζωή του κάθε δανειολήπτη. Και μην νομίζετε ότι μπορείτε να «ξεγελάσετε» το σύστημα. Στα ειρηνοδικεία τηρείται ηλεκτρονικό αρχείο στο οποίο «φακελώνονται» όσοι

έχουν προσφύγει στο νόμο. Αν, λοιπόν, ξεκινήσετε τη διαδικασία, να ξέρετε ότι δεν θα υπάρξει δεύτερη ευκαιρία.

3) Μην ξεχνάτε ότι το δικαστήριο μπορεί να αξιώσει την ρευστοποίηση όλων των περιουσιακών σας στοιχείων με στόχο την αποπληρωμή των οφειλών σας. Γι' αυτό αν έχετε μεγάλη ακίνητη περιουσία, θα πρέπει να το σκεφτείτε δεύτερη και τρίτη φορά πριν καταφύγετε στη δικαιοσύνη.

4) Με την προσφυγή στα δικαστήρια, το χρέος σταματάει να τοκίζεται μόνο αν προέρχεται από καταναλωτικά δάνεια και κάρτες. Αν υπάρχουν εμπράγματα εξασφαλίσεις της τράπεζας (δηλαδή αν έχει υποθηκευτεί ακίνητο), το χρέος θα συνεχίζει να τοκίζεται κανονικά μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης.

5) Στο δικαστήριο, οι δικηγόροι των τραπεζών, θα επιδιώξουν να αποδείξουν ότι εσκεμμένα έχετε περιέλθει σε δυσμενή οικονομική κατάσταση με αποτέλεσμα να μην μπορείτε πλέον να αποπληρώσετε τα χρέη σας. Γι' αυτό αν τα τελευταία χρόνια έχετε πουλήσει περιουσιακά στοιχεία ή έχετε κάνει γονική παροχή στα παιδιά σας, συμβουλευτείτε έναν δικηγόρο πριν ξεκινήσετε τη διαδικασία προσφυγής στα δικαστήρια. Διαφορετικά, μπορεί να γίνεται εύκολη λεία στα χέρια των δικηγόρων των τραπεζών.

6) Από τη στιγμή που θα μπειτε στη ρύθμιση, η ζωή σας θα βρίσκεται στο μικροσκόπιο. Για κάθε αλλαγή που επέρχεται (διεύθυνση εργασίας, διεύθυνση κατοικίας κλπ) θα πρέπει να ενημερώνεται η γραμματεία του δικαστηρίου.

7) Διά νόμου είστε υποχρεωμένοι να επιτρέπετε στους δανειστές σας την πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που έχει να κάνει με την οικονομική σας κατάσταση από τη στιγμή που θα ενταχθείτε στο νόμο. Ακόμη και ο έφορος είναι υποχρεωμένος να σπάει το φορολογικό απόρρητο και να διοχετεύσει πληροφορίες για το περιεχόμενο της φορολογικής σας δήλωσης.

8) Αν μπειτε στη ρύθμιση, θα ελεγχθείτε ακόμη και για το αν έχετε κάνει ότι μπορείτε για να βρείτε μια κατάλληλη θέση εργασίας. Για παράδειγμα, αν είστε άνεργος, εγγεγραμμένος στα μητρώα του ΟΑΕΔ, δεν μπορείτε να απορρίψετε μια πρόταση για μια θέση εργασίας. Κινδυνεύετε να βγείτε εκτός ρύθμισης.

9) Αν κερδίσετε, το δικαστήριο θα ορίσει ένα ποσό το οποίο θα πρέπει να καταβάλλετε κάθε μήνα. Δεν σημαίνει όμως ότι αυτό το ποσό θα παραμείνει σταθερό. Αν τα εισοδήματά σας βελτιωθούν θα υποχρεωθείτε να το πουλήσετε.

10) Αν ο οφειλέτης κερδίσει το δικαστήριο, αλλά δεν φανεί συνεπής στο ποσό που του ορίστηκε να πληρώνει, τότε η ρύθμιση ακυρώνεται. Το χρέος επανέρχεται στα επίπεδα που

ήταν όταν υποβλήθηκε η αρχική αίτηση. (www.money-money.gr άρθρο «Τα ψιλά γράμματα του νόμου για το κούρεμα των δανείων»)

2.6 Η ρύθμιση χρεών επαγγελματιών και επιχειρήσεων. Ο Νόμος Δένδια(N. 4307/2014)

Με το νόμο 4307/2014 θεσπίζονται έκτακτα προσωρινά μέτρα για την ελάφρυνση του ιδιωτικού χρέους και παρέχονται κίνητρα προς μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες για τη ρύθμιση των οφειλών τους προς χρηματοδοτικούς φορείς, το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Εάν, λοιπόν, είστε επαγγελματίας ή έχετε επιχείρηση σε λειτουργία με κύκλο εργασιών έως 2,5 εκ. ευρώ και οι οφειλές σας προς την τράπεζα στις 30/06/2014 ήταν ληξιπρόθεσμες ή ρυθμισμένες, οι προϋποθέσεις και τα οφέλη που ορίζει ο Νόμος 4307/2014 έχουν ως ακολούθως:

Οι δικαιούχοι ένταξης στο Νόμο 4307/2014 είναι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής ή επαγγελματίες που είναι εγγεγραμμένοι στο ειδικό επαγγελματικό μητρώο και είχαν κύκλο εργασιών έως 2,5 εκ. ευρώ. κατά τη χρήση που έληξε στις 31/12/2013. Στις 30/06/2014 οι οφειλές τους προς την Τράπεζα από επαγγελματικά δάνεια ήταν σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών ή ρυθμισμένες ή ενήμερες, αλλά τυχόν οφειλή προς τις Φορολογικές Αρχές ή τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ήταν ληξιπρόθεσμη ή ενήμερη λόγω ρύθμισης.

Οι προϋποθέσεις υπαγωγής στις διατάξεις του νόμου είναι ότι πρώτον η επιχείρηση πρέπει να είναι σε λειτουργία, δηλαδή να μην υπάρχει λύση ή παύση των εργασιών της επιχείρησης και ο επαγγελματίας να εξακολουθεί να ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα. Δεύτερον, η επιχείρηση ή ο επαγγελματίας να μην έχει υπαχθεί σε προ-πτωχευτική ή πτωχευτική διαδικασία του πτωχευτικού κώδικα ή του νόμου 3869/2010, ή να έχει παραιτηθεί από αυτές. Επίσης, να μην υπάρχει καταδίκη για φοροδιαφυγή, λαθρεμπορία ή απάτη σε βάρος του Δημοσίου στο πρόσωπο του επαγγελματία ή των φορέων της επιχείρησης. Τέλος, σε περίπτωση οφειλών προς το Δημόσιο και σε Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, θα πρέπει να έχουν κάνει υπαγωγή αυτών σε πρόγραμμα εξυπηρέτησης και να έχουν φορολογική ή ασφαλιστική ενημερότητα.

Για την ένταξη στο Νόμο 4307/2014 απαιτούνται κάποια δικαιολογητικά τα οποία είναι πρώτα από όλα η αίτηση ρύθμισης του οφειλέτη. Απαιτούμενη είναι η βεβαίωση που υπογράφεται από τον ίδιο και τους συνοφειλέτες /εγγυητές στην οποία πρέπει να περιέχονται η βεβαίωση συνδρομής των προϋποθέσεων υπαγωγής στο Νόμο και η αποτύπωση των περιουσιακών στοιχείων με προσδιορισμό της αντικειμενικής αξίας καθώς και των

υποχρεώσεων οφειλέτη και συνοφειλετών / εγγυητών. Επίσης, πρέπει να περιέχονται η αναφορά των στοιχείων κάθε επιχείρησης με έναρξη λειτουργίας την 01/01/2010 που ασκεί ο/η σύζυγος ή συγγενής α' βαθμού οφειλέτη και συνοφειλετών / εγγυητών και η αναγραφή τυχόν μεταβιβάσεων ακινήτων μετά την 01/01/2010 από τον οφειλέτη και τους συνοφειλέτες/εγγυητές ή τους συζύγους τους ή τους συγγενείς α' βαθμού. Τέλος, πρέπει να περιέχεται η παροχή συγκατάθεσης στην Τράπεζα, να διαβιβάσει τα στοιχεία του (τόσο εκείνα που περιέχονται στη βεβαίωση, όσο και εκείνων που έχει η Τράπεζα στην κατοχή της από τη συναλλακτική τους σχέση) στις Φορολογικές Αρχές και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης. Ακόμα, απαιτούμενο δικαιολογητικό είναι το αποδεικτικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας. Σε περίπτωση που η οφειλή προς την Τράπεζα στις 30/06/2014 ήταν ενήμερη, χρειάζεται πιστοποιητικό ληξιπρόθεσμης οφειλής ή βεβαίωσης ρύθμισης κατά την ημερομηνία αυτή από Φορολογική Αρχή ή Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. Τέλος, σε περίπτωση προηγούμενης αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του Ν.3869/2010 ή του Πτωχευτικού Κώδικα, χρειάζεται αντίγραφο του δικογράφου της παραίτησης από την υπαγωγή (ή των πρακτικών δικαστηρίου με αναφορά στην παραίτηση).

Τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα από την υπαγωγή στις διατάξεις του νόμου είναι η ρύθμιση ή/και διαγραφή μέρους των οφειλών προς την Τράπεζα. Το μέγιστο ύψος της διαγραφής μπορεί να φτάσει έως 500.000 ευρώ ανά Τράπεζα και εξαρτάται από το σύνολο της οφειλής και της καθαρής περιουσίας (περιουσιακά στοιχεία μείον οφειλές) οφειλέτη και συνοφειλετών/εγγυητών. Επίσης, πλεονέκτημα είναι και η πρόσθετη διαγραφή προσαυξήσεων, τόκων και προστίμων εκπρόθεσμης καταβολής οφειλών προς τις Φορολογικές Αρχές ή/και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ύψους 20%. Τέλος, σε περίπτωση περιορισμού οφειλής, ο περιορισμός ισχύει και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές.

Οι εμπύπτοντες στις ανωτέρω διατάξεις θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση ρύθμισης προς τις Τράπεζες μέχρι τις 30/03/2016. Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με το Νόμο, οι όροι ρύθμισης ή/και διαγραφής είναι στην διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας.¹¹

¹¹ Πηγές: www.alphabank.gr, www.eurobank.gr, Ν.4307/2014, ΦΕΚ Α 246-15/11/14

2.7 Ο Νέος Κώδικας Δεοντολογίας

Μέσω της Διαδικασίας Επίλυσης Καθυστερήσεων (ΔΕΚ) τράπεζα και δανειολήπτης μπορούν να οδηγηθούν στην κατάλληλη λύση για τη ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση των οφειλών που βρίσκονται σε καθυστέρηση. Επομένως, έχουμε επιλογές και υπάρχουν λύσεις.

Η ΔΕΚ απευθύνεται στους δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και αδυνατούν να τηρήσουν το πρόγραμμα αποπληρωμής των οφειλών τους. Απευθύνεται επίσης, στους δανειολήπτες που η μεταβολή της οικονομικής τους κατάστασης εκτιμάται ότι θα οδηγήσει άμεσα σε αδυναμία τήρησης των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Η εφαρμογή της ΔΕΚ απαιτεί για την ολοκλήρωση της τα παρακάτω στάδια. Το πρώτο στάδιο αφορά την **Επικοινωνία του Δανειολήπτη με την Τράπεζα**. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013 η τράπεζα θα επικοινωνήσει με τον δανειολήπτη εφόσον η οφειλή του από την 01/01/2015, που τίθεται σε ισχύ ο κώδικας δεοντολογίας, υπερβεί τις 30 ημερολογιακές ημέρες καθυστέρησης, η Τράπεζα θα αποστείλει ειδοποίηση (με συστημένη ή ηλεκτρονική επιστολή) για την ένταξη του στη ΔΕΚ.

Εάν η οφειλή του δανειολήπτη την 01/01/2015 βρίσκεται ήδη σε καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, τότε τη σχετική ειδοποίηση θα τη λάβει το αργότερο εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του Κώδικα Δεοντολογίας. Η ειδοποίηση θα περιλαμβάνει αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις οφειλές του δανειολήπτη και θα συνοδεύεται από το «Ενημερωτικό Φυλλάδιο-Κώδικας Δεοντολογίας του Ν.4224/2013» και τα έντυπα Οικονομικής Πληροφόρησης.

Ακολουθεί η **Υποβολή Στοιχείων Οικονομικής Πληροφόρησης του Δανειολήπτη**. Ο δανειολήπτης συμπληρώνει και προσκομίζει στην τράπεζα εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της έγγραφης ειδοποίησης ένα από τα παρακάτω έντυπα, αναλόγως της κατηγορίας στην οποία εντάσσεται, συνοδευόμενα από τα τυχόν επιπλέον υποστηρικτικά στοιχεία τα οποία θα του ζητηθούν:

α) την «τυποποιημένη κατάσταση οικονομικής πληροφόρησης (ΤΥΚΟΠ)» για τα φυσικά πρόσωπα ή/και β) το «τυποποιημένο έντυπο υποβολής πληροφόρησης» για τις επιχειρήσεις.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι απολύτως απαραίτητα για την ορθή αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του δανειολήπτη και την υποβολή της καταλληλότερης για αυτόν πρότασης λύσης ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης των οφειλών του.

Η επόμενη διαδικασία η οποία πρέπει να προσεχθεί είναι η **Αξιολόγηση των Οικονομικών Στοιχείων και της Συνολικής Οικονομικής Κατάστασης του Δανειολήπτη**. Η τράπεζα, μετά την παραλαβή των οικονομικών στοιχείων του δανειολήπτη, θα προχωρήσει στην

αξιολόγηση τους με σκοπό την υποβολή της προσφορότερης για αυτόν πρότασης, βάσει της δυνατότητας αποπληρωμής των δανειακών του υποχρεώσεων, αφού λάβει υπόψη το σύνολο των οφειλών του, την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση και εάν είναι φυσικό πρόσωπο τις «εύλογες δαπάνες διαβίωσης».

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης, η τράπεζα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα:

- α) Την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη
- β) Τις συνολικές οφειλές του έναντι της τράπεζας ή του Δημοσίου ή και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
- γ) Την τρέχουσα δυνατότητα αποπληρωμής των οφειλών του
- δ) Το ιστορικό της οικονομικής του συμπεριφοράς
- ε) Την προβλεπόμενη ικανότητα αποπληρωμής των οφειλών του και
- στ) Τυχόν πρόσθετες πληροφορίες

Αν ο δανειολήπτης είναι επιχείρηση, αξιολογούνται περεταίρω στοιχεία:

- α) Το υποβαλλόμενο επιχειρηματικό σχέδιο ή σχέδιο αναδιάρθρωσης της επιχείρησης ή του ομίλου
- β) Η ίδια συμμετοχή των βασικών μετόχων στο χρηματοδοτικό πλάνο του επενδυτικού σχεδίου
- γ) Οι προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου της επιχείρησης
- δ) Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές, οι οποίες συνηγορούν υπέρ της εκτίμησης ότι υφίσταται δυνατότητα εξυπηρέτησης του ανειλημμένου χρέους και
- ε) Οι παράγοντες κινδύνου του επιχειρηματικού σχεδίου, οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στη δυνατότητα αποπληρωμής και τα πιθανά μέτρα αποφυγής αυτών των κινδύνων και των επιπτώσεων τους.

Μετά την αξιολόγηση των περιουσιακών στοιχείων έπεται η **Υποβολή της Κατάλληλης Πρότασης Λύσης Ρύθμισης ή της Οριστικής Διευθέτησης Οφειλών του**. Εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της πρότασης ο δανειολήπτης μπορεί:

- α) να παράσχει εγγράφως τη συναίνεση του στη λύση ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης που επιλέγει ή β) να θέσει εγγράφως τυχόν αντιπρόταση ή γ) να δηλώσει εγγράφως την άρνηση του να συναινέσει σε κάποια από τις προτεινόμενες λύσεις.

Ο δανειολήπτης πρέπει να μελετήσει προσεκτικά την πρόταση της τράπεζας και να βεβαιωθεί ότι έχει κατανοήσει τους όρους της. Στη συνέχεια, υπογράφει και επιστρέφει το υπογεγραμμένο αντίγραφο της πρότασης στην τράπεζα. Αμέσως μετά, η τράπεζα θα προβεί σε όλες τις ενέργειες καλώντας τον αν υπογράψει όλα τα απαραίτητα συμβατικά έγγραφα για την υλοποίηση της πρότασης. Με την υπογραφή των συμβατικών εγγράφων ολοκληρώνεται η ΔΕΚ.

Η τελική διαδικασία που πρέπει να γίνει εφόσον ο δανειολήπτης δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα παραπάνω είναι η **Υποβολή Ένστασης του Δανειολήπτη**. Εφόσον ο δανειολήπτης κινδυνεύει να χαρακτηριστεί «μη συνεργάσιμος» με συνέπεια να χάσει τη μοναδική του κατοικία, ο κώδικας δεοντολογίας του παρέχει το δικαίωμα υποβολής ένστασης σχετικά με την τήρηση των διαδικασιών που ορίζονται σε αυτόν. Η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως σε οποιοδήποτε κατάσταση της τράπεζας εντός προθεσμίας 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της πρότασης λύσης ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης των οφειλών του και σε περίπτωση εντός 20 ημερών από την ημερομηνία που λάβει την τελευταία ενημέρωση για τον κίνδυνο χαρακτηρισμού του ως «μη συνεργάσιμος δανειολήπτης». (Πηγή: ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)

2.8 Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης

Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης δεν είναι εύκολη υπόθεση. Είναι βέβαιο ότι τα μέτρα για την αντιμετώπιση τους θα κριθούν για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα τους και θα διδάσκονται ως ορθό ή ατυχές παράδειγμα στα πανεπιστήμια για πολλά χρόνια. Σήμερα, στο μέσον αυτής, μπορούμε να διαγνώσουμε ότι η κρίση απαιτεί την υιοθέτηση του κατάλληλου μείγματος νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής και το συντονισμό σε διεθνές επίπεδο. Ο κρίσιμο ερώτημα, σε συνθήκες ελεύθερης οικονομίας της αγοράς, είναι πως εκείνοι που ευθύνονται για την κρίση θα πληρώσουν, χωρίς να υπάρξουν αδικαιολόγητες απώλειες στο παραγόμενο προϊόν (ΑΕΠ). Η νομισματική πολιτική αντέδρασε με δυο τρόπους: χαλαρώνοντας τη στάση της μειώνοντας τα επιτόκια και παρέχοντας ενέσεις ρευστότητας στο σύστημα. Παράλληλα, διατέθηκαν αφειδώς δισεκατομμύρια ευρώ, στερλίνες, γιέν και δολάρια από τις κεντρικές τράπεζες για την παροχή ρευστότητας στη διατραπεζική αγορά καθώς οι εμπορικές τράπεζες ήταν απρόθυμες να δανείσουν η μια την άλλη. Τα περιθώρια επιτοκίων στους δείκτες Libor και Euribor παρέμειναν σε πολύ υψηλά επίπεδα, υπογραμμίζοντας την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών. Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια του πλανήτη γνώρισαν δραματικές απώλειες το 2008 κοντά ή και άνω του 50%.

Όμως παρά τις παρεμβάσεις των νομισματικών αρχών η πορεία προς την ομαλότητα στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου ήταν αργή και εύθραυστη. Ήταν φανερό, ότι η παρέμβαση των κυβερνήσεων μέσω της δημοσιονομικής πολιτικής ήταν απαραίτητη. Διεθνείς

οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ συνέστησαν τη στήριξη της οικονομίας μέσω υιοθέτησης «δημοσιονομικών πακέτων» ώστε η οικονομική πολιτική να δράσει αντικυκλικά στηρίζοντας την οικονομική δραστηριότητα. Τέτοια δημοσιονομικά πακέτα υιοθετήθηκαν από οικονομίες όπως των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, ακόμη και της Κίνας, συνδυασμένου ύψους τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Τα «δημοσιονομικά πακέτα» περιλαμβάνουν, εκτός από μέτρα διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μέτρα όπως η μείωση της φορολογίας ή η ενίσχυση των δημοσίων δαπανών για την τόνωση της εσωτερικής ζήτησης.

Ενώ η νομισματική πολιτική ενδείκνυται να χρησιμοποιείται σε τέτοιες περιπτώσεις, υπάρχει αρκετή επιφυλακτικότητα για τη χρήση της δημοσιονομικής πολιτικής σε «κανονικές συνθήκες». Υπό το φως αυτών των εξελίξεων όλοι συμφωνούν για τη χρήση του εργαλείου της δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά αναπτύσσονται δυο κυρίως «σκέψεις» για το μέγεθος και την κατεύθυνση των δημοσιονομικών παρεμβάσεων.

Από τη μια πλευρά, όσοι υποστηρίζουν ότι γενικές και εκτεταμένες δημοσιονομικές παρεμβάσεις είναι η μόνη λύση για να αποφύγουμε μια παρατεταμένη ύφεση. Κατά αυτήν την άποψη ο κίνδυνος είναι να δράσουν οι κυβερνήσεις πολύ αργά και πολύ λίγο και όχι το αντίθετο. Από την άλλη πλευρά, όσοι (Γερμανία) τονίζουν ότι δεν υπάρχει ενιαία συνταγή για όλα τα κράτη και, σε κάθε περίπτωση, οι όποιες δημοσιονομικές παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι «έγκαιρες, προσωρινές και στοχευόμενες», ώστε να μη θέτουν σε διακινδύνευση τη μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Για την άσκηση επεκτατικής πολιτικής θα πρέπει να υπάρχουν τα κατάλληλα περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας. Εκτεταμένες δημοσιονομικές παρεμβάσεις σε χώρες όπως η Ελλάδα, πέραν των ήδη νομοθετημένων μειώσεων των φορολογικών συντελεστών και ορισμένων «στοχευόμενων» δαπανών, θα είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του χρέους με μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες. Ήδη, ακόμη και με τα σημερινά επίπεδα ελλείμματος και χρέους, η εκτίναξη των περιθωρίων (spreads) των ελληνικών ομολόγων έναντι των γερμανικών, επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό με σημαντικό επιπλέον κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους. Επιπλέον, όταν οι δημόσιες δαπάνες είναι ήδη υψηλές ως ποσοστό του ΑΕΠ, είναι πιθανότερο ότι οριακά θα είναι μάλλον ατελέσφορες. Η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων για να μας βοηθήσει να εξέλθουμε από την κρίση προϋποθέτει την ύπαρξη «ώριμων» επενδυτικών σχεδίων, ώστε η επιτάχυνση υλοποίησης των να έχει άμεσα αποτελέσματα. Έτσι, ο χρόνος που μεσολαβεί από τη λήψη της απόφασης για τη χρηματοδότηση ενός έργου υποδομής μέχρι την εκταμίευση των σχετικών κονδυλίων, είναι τέτοιος που δεν συμβάλει στην άμεση αντιμετώπιση της κρίσης, αλλά θα λειτουργήσει πιθανότατα πληθωριστικά, σε άλλη φάση του οικονομικού κύκλου. Επιπλέον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να επιλεγούν βιαστικά δημόσιες επενδύσεις με κριτήριο τις προτιμήσεις

ισχυρών πολιτικών παραγόντων, αμφιβόλου άμεσου ή μελλοντικού πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος για την κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό, στη χώρα μας οι ήδη εγκεκριμένες επενδύσεις που συνδέονται με την υλοποίηση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, αποτελούν ικανή ασφαλιστική δικλείδα και το μόνο που μπορεί να συστηθεί είναι ενδεχομένως η επιτάχυνση υλοποίησης των. Όμως, η τεχνητή διόγκωση τους μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα των δημοσίων δαπανών και το επίπεδο απορροφητικότητας των κοινοτικών πόρων.

Οι κυβερνήσεις, όμως, που έχουν μικρότερα περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας, πιθανόν να φανούν, από ανάγκη, περισσότερο καινοτόμες και εφευρετικές στους τρόπους αντιμετώπισης των συνεπειών της κρίσης. Στην κατηγορία αυτή ανήκει και η χώρα μας. Έτσι, ενδεχομένως η κρίση να αποτελέσει την αφορμή για εντατικοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Όμως, όλες οι μεταρρυθμίσεις δεν είναι εύκολο να προχωρήσουν σε περιβάλλον κρίσης, γιατί απλά δεν υπάρχουν δημοσιονομικά περιθώρια για να αποζημιωθούν, συνήθως προκαταβολικά, εκείνοι οι οποίοι νιώθουν ότι θίγονται από αυτές. Άλλες μεταρρυθμίσεις όμως, έχουν περισσότερες πιθανότητες να προχωρήσουν, καθώς μπροστά στο «κοινό καλό», που σε περιβάλλον κρίσης γίνεται ευκολότερα αντιληπτό και περισσότερο πειστικό, κάμπτονται οι συντεχνιακές αντιδράσεις.

Η αποπληρωμή του χρέους προϋποθέτει αρχικά τη μείωση του ελλείμματος. Το μέρος του ελλείμματος που δεν περιλαμβάνει τις πληρωμές των τόκων ονομάζεται πρωτογενές έλλειμμα. Μηδενικό πρωτογενές έλλειμμα σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν προσθέτει καινούριο χρέος σ' αυτό που της κληρονόμησαν παλαιότερες κυβερνήσεις. Πρωτογενές έλλειμμα με θετικό πρόσημο σημαίνει ότι η κυβέρνηση δημιουργεί νέο χρέος. Το 2009, το πρωτογενές έλλειμμα της Ελλάδας ανήλθε στο 8,5%. Είναι σαφές ότι με πρωτογενές έλλειμμα αυτού του μεγέθους η αποπληρωμή του χρέους είναι αδύνατη. Το χρέος μπορεί να αποπληρωθεί μόνο αν η κυβέρνηση παύσει να δημιουργεί πρωτογενές χρέος, δηλαδή δεν δημιουργεί νέο χρέος κάθε χρόνο.

Η κυβέρνηση πρέπει να δημιουργήσει πρωτογενές πλεόνασμα. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα υπερβεί τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το συνολικό έλλειμμα θα έχει αρνητικό πρόσημο και το χρέος θα μειωθεί. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα ισούται με τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το έλλειμμα μηδενίζεται και το χρέος θα παραμένει σταθερό. Παρόλο που για τη μείωση του χρέους απαιτείται αρνητικό πρόσημο.

Επιθυμητά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν ακόμη και με μηδενικό ή ελάχιστα θετικό έλλειμμα. Αν το ΑΕΠ της Ελλάδας διπλασιαζόταν ξαφνικά χωρίς καμία αλλαγή στο δημόσιο χρέος, η Ελλάδα θα αντιμετώπιζε πολύ μικρότερο πρόβλημα χρέους. Η Ελλάδα

μπορεί να επιτύχει και να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ, εφόσον αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της.

Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας έχει ιδιαίτερα αυξημένη σημασία λόγω του μεγάλου εξωτερικού χρέους της Ελλάδας. Μια χώρα μπορεί να αποπληρώσει το εξωτερικό της χρέος πραγματοποιώντας περισσότερες εξαγωγές από εισαγωγές. Δεδομένου ότι η Ελλάδα εισάγει αυτή τη στιγμή σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι εξάγει απαιτείται μεγάλη αύξηση της ανταγωνιστικότητας ώστε οι εξαγωγές να υπερκεράσουν τις εισαγωγές.

Το τρέχον πρόβλημα της Ελλάδας είναι ο συνδυασμός υψηλού χρέους. Άλλοι θέλουν να επιβεβαιωθεί η μονιμότητα τους στο Δημόσιο, άλλοι να μην πληρώνουν τόσους φόρους, άλλοι απλώς να σταματήσει αυτή η μαζική ψυχολογική παράκρουση που μας έχει πιάσει όλους. Η αντίδραση της κοινής γνώμης είναι σπασμωδική, καθώς η ενημέρωση της είναι ελλιπής και βασίζεται σε μισές αλήθειες και ολόκληρα ψέματα.

Το σίγουρο είναι ότι πάνω από το 50% του Ελληνικού Δημοσίου χρέους δεν θα αποπληρωθεί ποτέ. Και αυτό γιατί και αν ακόμη καταφέρναμε να έχουμε πλεονασματικούς προϋπολογισμούς, το πλεόνασμα αυτών δεν θα μπορούσε ποτέ να καλύψει τον αυτοτροφοδοτούμενο ρυθμό αύξησης του Χρέους λόγω των υψηλών επιτοκίων που μας δανείζει η Τρόικα. Η λογική της Ε.Ε. και της Γερμανίας δεν είναι να πάρει πίσω τα δανεικά, αλλά να μην χάσει άλλα. Όταν ο ελληνικός προϋπολογισμός θα έχει ισοσκελιστεί η ΕΚΤ και οι εταίροι μας θα επωμιστούν όσο χρέος θα έχει μείνει απλήρωτο ως τότε αφού στο μεσοδιάστημα θα έχουμε πουλήσει από δημόσια περιουσία οτιδήποτε μπορεί να πουληθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Έρευνα με ερωτηματολόγιο

Εισαγωγή

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην παρούσα πτυχιακή εργασία μέσω των δυο ερωτηματολογίων (το πρώτο ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε ιδιώτες και το δεύτερο ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε τραπεζικούς υπαλλήλους) επικεντρώνεται στην Κάλυμνο. Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε τα ερωτηματολόγια και τα αποτελέσματα που προκύπτουν μέσα από την ανάλυση τους.

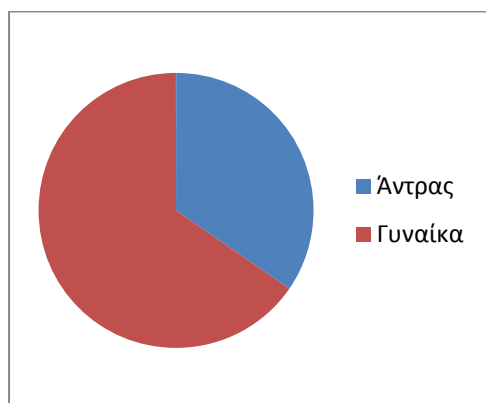
Η μέθοδος των ερωτηματολογίων ήταν η πιο αποτελεσματική μέθοδος λόγω του ότι επιτρέπει τη διανομή και την ανάκτηση των πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Παρουσίαση των Ερωτηματολογίων

Πρώτο ερωτηματολόγιο

1)

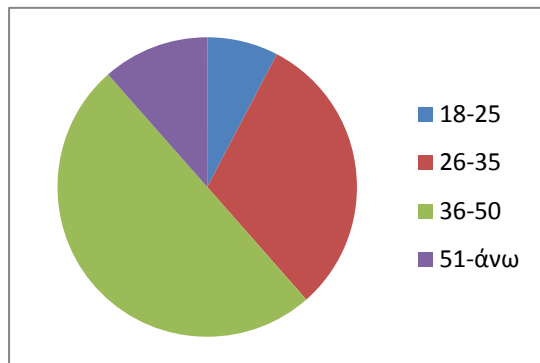
Άντρας	9
Γυναίκα	17

Βλέπουμε ότι το 65,4% του ερωτηματολογίου απαντήθηκε από γυναίκες και το 34,6% απαντήθηκε από άντρες.

2) Ηλικία

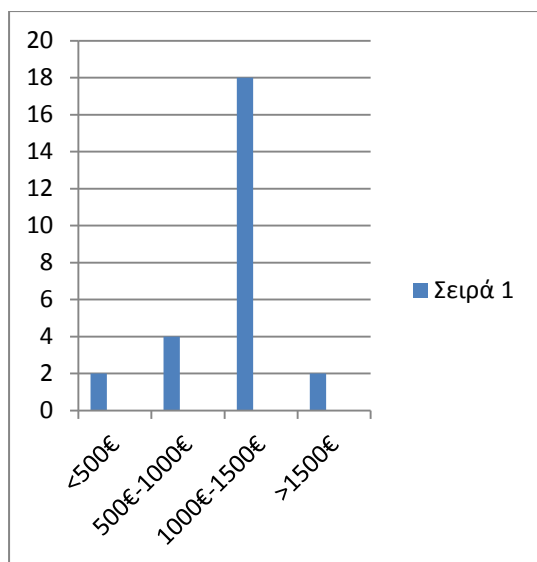
18-25 ετών	2
26-35 ετών	8
36-50 ετών	13
51-άνω ετών	3

Όσο αφορά την ηλικία των ερωτηθέντων παρατηρούμε ότι το 7,7% είναι ηλικίας από 18-25 ετών, το 30,8% είναι ηλικίας από 26-35 ετών, το 50% είναι ηλικίας από 36-50 ετών και το 11,5% είναι ηλικίας από 51- άνω ετών. Άρα τα άτομα ηλικίας 36-50 ετών έχουν καλύτερη γνώση του αντικειμένου.

3) Εισόδημα

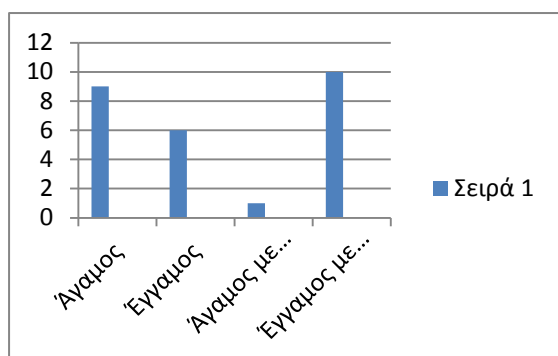
<500€	2
500€-1000€	4
1000€-1500€	18
>1500€	2

Σε αυτό το διάγραμμα ο οριζόντιος άξονας μας δείχνει το μεταβλητό επίπεδο εισοδήματος ενώ ο κάθετος άξονας μας δείχνει τον αριθμό των μεταβλητών που κατέχουν ένα από τα 4 επίπεδα εισοδήματος. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι 2 είναι οι έχοντες εισόδημα <500€, 4 είναι οι έχοντες εισόδημα 500€-1000€, 18 είναι οι έχοντες εισόδημα 1000€-1500€ και 2 είναι οι έχοντες εισόδημα >1500€.

4) Οικογενειακή κατάσταση

Άγαμος	9
Έγγαμος	6
Άγαμος με τέκνα	1
Έγγαμος με τέκνα	10

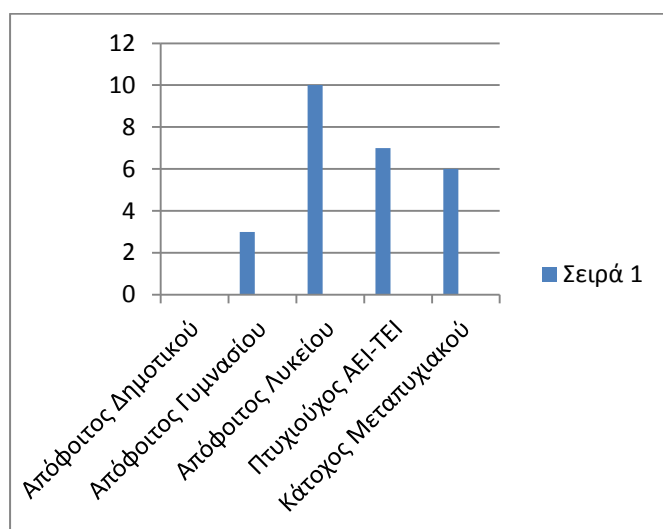

Σε αυτό το διάγραμμα ο οριζόντιος άξονας μας δείχνει τις κατηγορίες οικογενειακής κατάστασης και ο κάθετος άξονας μας δείχνει τον αριθμό των μεταβλητών που κατέχουν ένα

από τις 4 κατηγορίες οικογενειακής κατάστασης. Βλέπουμε ότι 9 άτομα είναι άγαμοι, 6 άτομα είναι έγγαμοι, 1 άτομο είναι άγαμο με τέκνα και 10 άτομα είναι έγγαμοι με τέκνα.

5) Εκπαίδευση

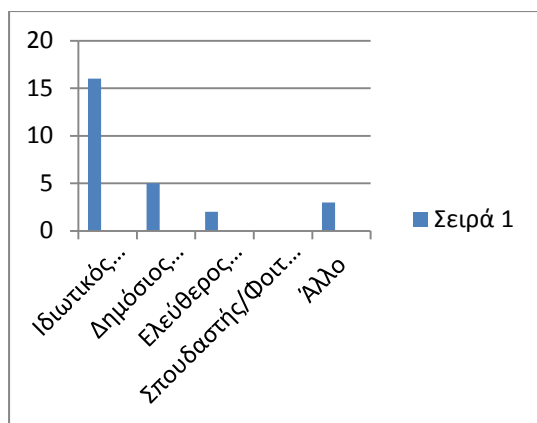
Απόφοιτος Δημοτικού	0
Απόφοιτος Γυμνασίου	3
Απόφοιτος Λυκείου	10
Πτυχιούχος ΑΕΙ-ΤΕΙ	7
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	6

Σε αυτό το διάγραμμα ο οριζόντιος άξονας μας δείχνει τη μεταβλητή «επίπεδο εκπαίδευσης» ενώ ο κάθετος άξονας μας δείχνει τον αριθμό των μεταβλητών που κατέχουν ένα από τα πέντε επίπεδα μόρφωσης. Βλέπουμε λοιπόν ότι κανένας δεν είναι απόφοιτος γυμνασίου, 3 είναι απόφοιτοι γυμνασίου, 10 είναι απόφοιτοι λυκείου, 7 είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ και 6 είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού.

6) Επαγγελματική κατάσταση

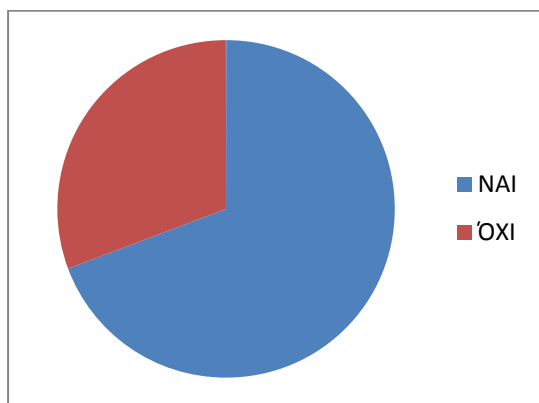
Ιδιωτικός Υπάλληλος	16
Δημόσιος Υπάλληλος	5
Ελεύθερος Επαγγελματίας	2
Σπουδαστής/Φοιτητής	0
Άλλο	3

Το διάγραμμα αυτό έγινε με βάση τον αριθμό των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν (26). Στον οριζόντιο άξονα παρατηρούνται οι μεταβλητές για την κύρια απασχόληση ενώ στον κάθετο άξονα φαίνεται ο αριθμός των ερωτηθέντων. Άρα 16 από τους ερωτηθέντες είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, 5 από τους ερωτηθέντες είναι δημόσιοι υπάλληλοι, μόνο 2 από τους ερωτηθέντες είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και 3 από τους ερωτηθέντες είναι άλλο.

7) Έχετε συνάψει δάνειο με κάποιο πιστωτικό ίδρυμα;

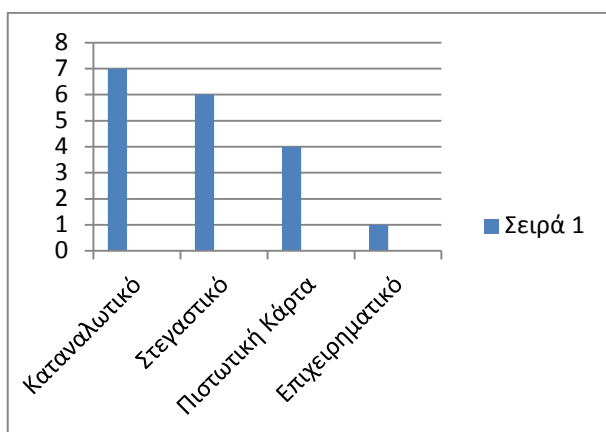
ΝΑΙ	18
ΌΧΙ	8

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 18 έχουν συνάψει δάνειο με κάποιο πιστωτικό ίδρυμα και 8 δεν έχουν συνάψει δάνειο.

8) Εάν έχετε απαντήσει ΝΑΙ ερώτηση 7 τι δάνειο σας έχει χορηγηθεί;

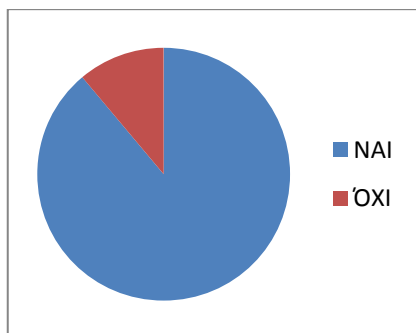
Καταναλωτικό	7
Στεγαστικό	6
Πιστωτική Κάρτα	4
Επιχειρηματικό	1

Σε αυτό το διάγραμμα ο οριζόντιος άξονας μας δείχνει τη μεταβλητή «είδος δανείου» ενώ ο κάθετος άξονας μας δείχνει τον αριθμό των μεταβλητών που κατέχουν ένα από τα τέσσερα είδη δανείου. Βλέπουμε λοιπόν ότι σε 7 άτομα έχει χορηγηθεί καταναλωτικό δάνειο, σε 6 άτομα έχει χορηγηθεί στεγαστικό, σε 4 άτομα έχει χορηγηθεί πιστωτική κάρτα και σε 1 άτομο έχει χορηγηθεί επιχειρηματικό δάνειο.

9) Ήσασταν πάντα συνεπής στην αποπληρωμή του δανείου σας;

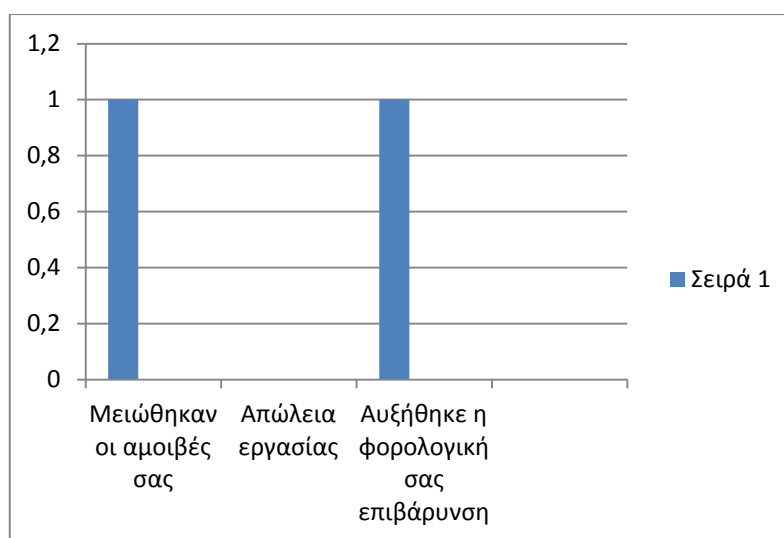
ΝΑΙ	16
ΟΧΙ	2

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 16 ήταν πάντα συνεπείς στην αποπληρωμή του δανείου τους ενώ μόνο 2 δεν ήταν συνεπείς.

10) Εάν έχετε απαντήσει ΟΧΙ στην ερώτηση 9, αυτό συνέβη επειδή:

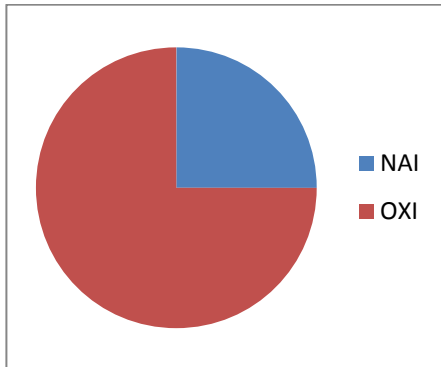
Μειώθηκαν οι αμοιβές σας	1
Απώλεια εργασίας	-
Αυξήθηκε η φορολογική σας επιβάρυνση	1

Από τους ερωτηθέντες παρατηρούμε ότι 2 δεν ήταν συνεπείς στην αποπληρωμή των δανείων τους γιατί στον έναν μειώθηκαν οι αμοιβές του και ο άλλος λόγω της αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης.

11) Εάν έχετε απαντήσει ΟΧΙ στην ερώτηση 7, είχατε κάνει αίτηση για χορήγηση δανείου και σας απορρίφθηκε;

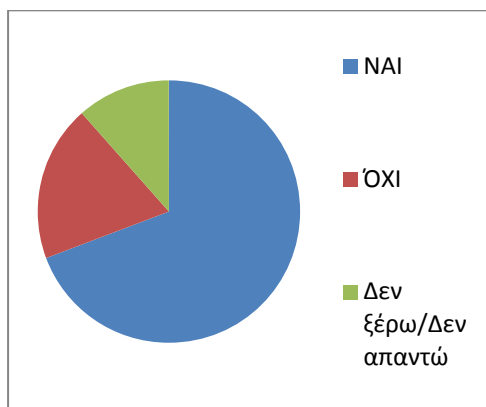
ΝΑΙ	2
ΟΧΙ	6

Από τους ερωτηθέντες παρατηρούμε ότι 2 είχαν κάνει αίτηση για δάνειο και τους απορρίφθηκε ενώ σε 6 άτομα η αίτηση τους για χορήγηση δανείου δεν απορρίφθηκε.

12) Πιστεύετε ότι η υπερβολική χορήγηση των δανείων και των πιστωτικών καρτών ήταν η αιτία της οικονομικής κρίσης;

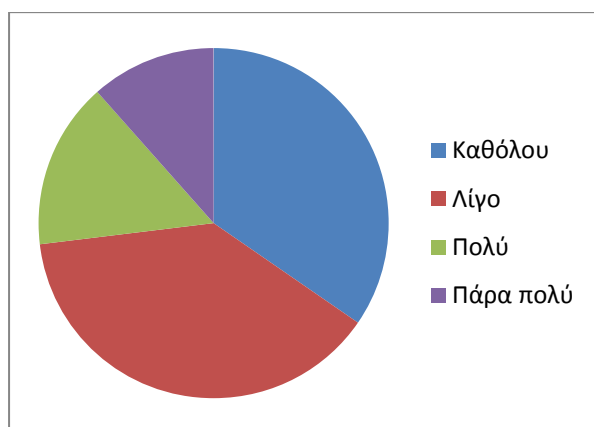
NAI	18
OXI	5
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	3

Στο διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 18 ήταν σύμφωνοι με το ερώτημα, 5 άτομα διαφώνησαν ενώ 3 δεν απάντησαν.

13) Λόγω της οικονομικής κρίσης πόσο επηρεάστηκε η συναλλακτική σας συμπεριφορά με τις τράπεζες;

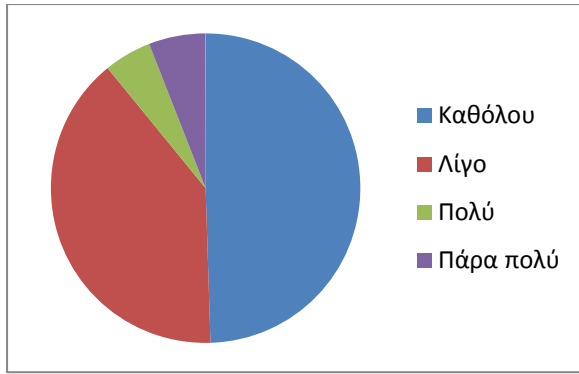
Καθόλου	9
Λίγο	10
Πολύ	4
Πάρα πολύ	3

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 9 άτομα δεν επηρεάστηκαν από την οικονομική κρίση, 10 άτομα επηρεάστηκαν λίγο, 4 άτομα επηρεάστηκαν πολύ και μόνο 3 άτομα επηρεάστηκαν πάρα πολύ.

14) Εξαιτίας της μείωσης των εισοδημάτων σας, μήπως έχετε καθυστερήσει την αποπληρωμή των δόσεων σας;

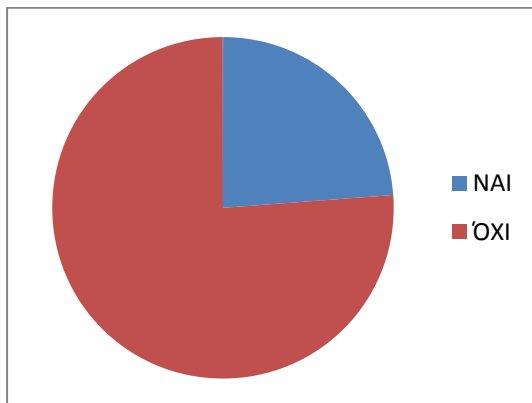
Καθόλου	10
Λίγο	8
Πολύ	1
Πάρα πολύ	1

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 10 δεν καθυστέρησαν καθόλου την αποπληρωμή των δόσεων τους, 8 άτομα καθυστέρησαν λίγο, μόνο 1 άτομο καθυστέρησε πολύ και επίσης μόνο 1 άτομο καθυστέρησε πάρα πολύ.

15) Λόγω της οικονομικής δυσπραγίας αναγκαστήκατε να οδηγηθείτε στις τράπεζες για την εύρεση βιώσιμης λύσης για την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων δόσεων σας;

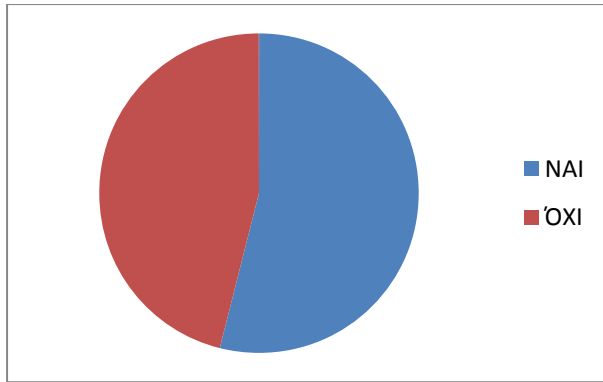
ΝΑΙ	5
ΟΧΙ	16

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες μόνο 5 απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ 16 απάντησαν ΟΧΙ. Αντιθέτως υπήρξαν και άτομα τα οποία δεν απάντησαν καθόλου στο ερώτημα.

16) Με βάση το οικονομικό σας προφίλ, σας έκανε η τράπεζα κάποια βιώσιμη πρόταση έτσι ώστε να μπορέσετε να αντεπεξέλθετε στις υποχρεώσεις σας προς αυτή;

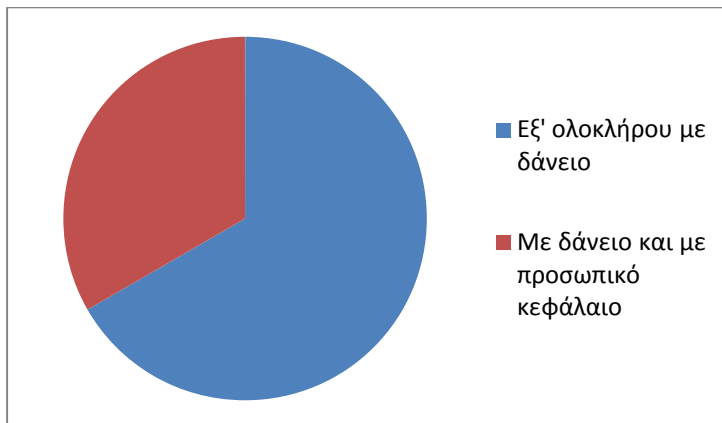
ΝΑΙ	7
ΟΧΙ	7

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 7 άτομα απάντησαν ΝΑΙ και αντιστοίχως 7 άτομα απάντησαν ΌΧΙ. Όμως υπήρξαν και άτομα τα οποία δεν απάντησαν καθόλου στην ερώτηση.

17) Στην περίπτωση στεγαστικού δανείου, η αγορά της κατοικίας έγινε με χρηματοδότηση μόνο της τράπεζας ή και με προσωπικό σας κεφάλαιο;

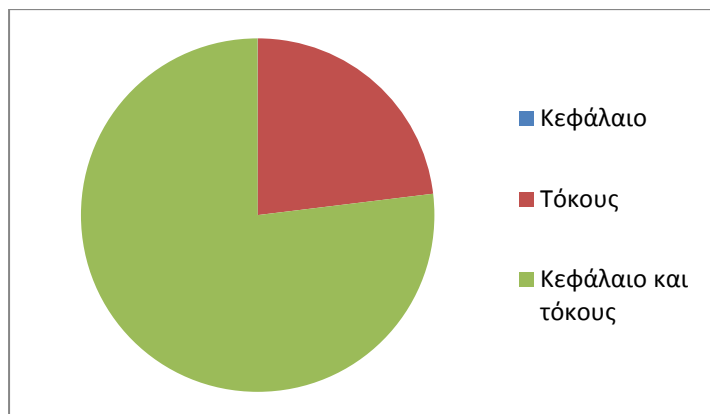
Εξ' ολοκλήρου με δάνειο	6
Με δάνειο και με προσωπικό κεφάλαιο	3

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 6 άτομα απάντησαν ότι η χρηματοδότηση τους έγινε εξ' ολοκλήρου με δάνειο ενώ μόνο 3 άτομα χρησιμοποίησαν δάνειο και προσωπικό κεφάλαιο για την αγορά κατοικίας. Υπήρξαν όμως και αρκετά άτομα τα οποία δεν έδωσαν καμία απάντηση στο ερώτημα.

18) Με βάση τους όρους της σύμβασης έχετε ξεπληρώσει κεφάλαιο ή τόκους;

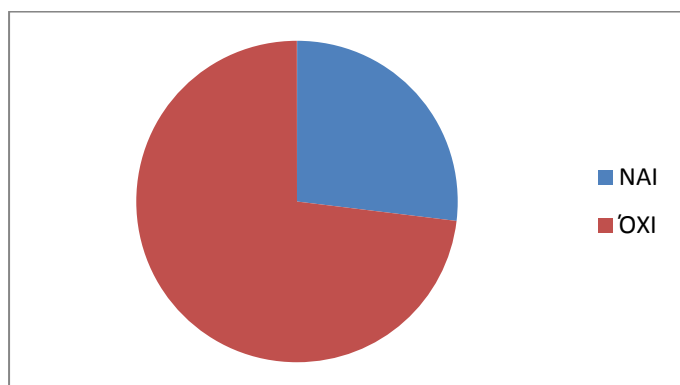
Κεφάλαιο	0
Τόκους	3
Κεφάλαιο και τόκους	10

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες κανένας δεν έχει ξεπληρώσει το κεφάλαιο, μόνο 3 ξεπλήρωσαν τόκους ενώ κεφάλαιο και τόκους ξεπλήρωσαν 10 άτομα. Βέβαια, υπήρξαν και άτομα που δεν έδωσαν καμία απάντηση στο ερώτημα.

19) Γνωρίζετε πλήρως το θεσμικό πλαίσιο για το Νόμο 3869/2010;

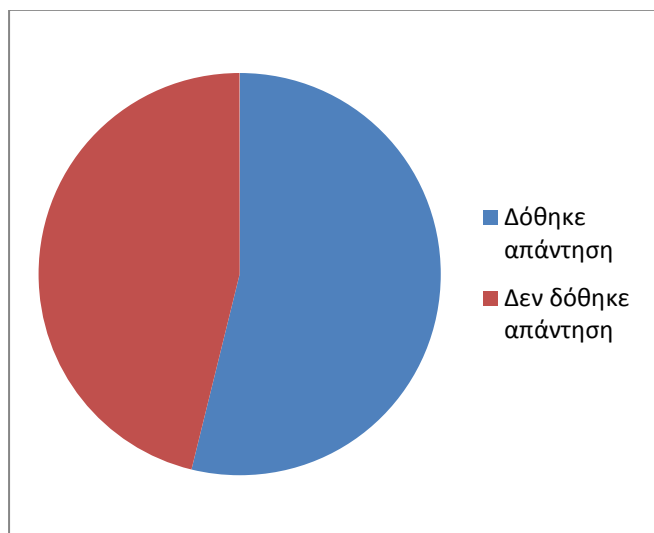
ΝΑΙ	7
ΟΧΙ	19

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 7 άτομα απάντησαν ΝΑΙ ενώ 19 απάντησαν ΟΧΙ.

20) Ποια πιστεύετε ότι θα είναι τα οφέλη σας κάνοντας χρήση του Νόμου 3869/2010;

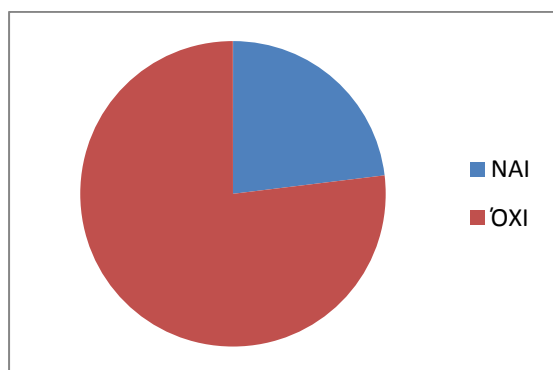
Δόθηκε απάντηση	14
Δεν δόθηκε απάντηση	12

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι 12 άτομα δεν έδωσαν απάντηση στην ερώτηση. Αντιθέτως 14 άτομα εξέδωσαν απάντηση και υποστήριξαν ότι τα οφέλη θα είναι η εύρεση βιώσιμης λύσης για τον δανειολήπτη και η ενημεροποίηση του χαρτοφυλακίου των τραπεζών.

21) Γνωρίζετε πλήρως το θεσμικό πλαίσιο για το Νόμο 4224/2013;

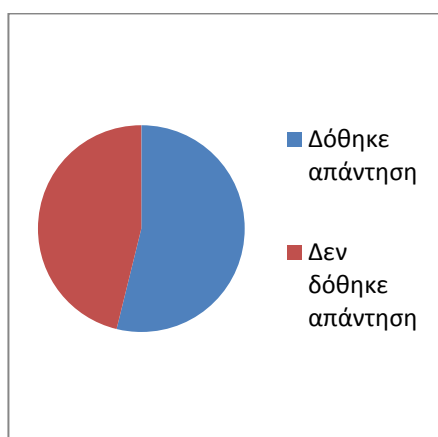
ΝΑΙ	6
ΟΧΙ	20

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τα άτομα τα οποία ερωτήθηκαν μόνο 6 απάντησαν ΝΑΙ ενώ 20 άτομα απάντησαν ΟΧΙ.

22) Ποια πιστεύετε ότι θα είναι τα οφέλη σας από την εφαρμογή του Νόμου 4224/2013;

Δόθηκε απάντηση	14
Δεν δόθηκε απάντηση	12

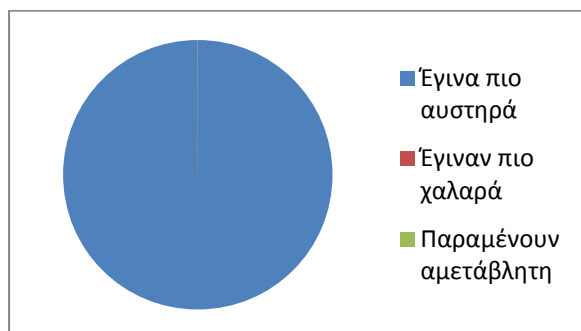

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι 12 άτομα δεν έδωσαν απάντηση στην ερώτηση. Αντιθέτως οι υπόλοιποι 14 που απάντησαν εξέφρασαν την κοινή γνώμη ότι τα οφέλη θα είναι η εύρεση βιώσιμης λύσης για τον δανειολήπτη και η ενημεροποίηση του χαρτοφυλακίου των τραπεζών.

Δεύτερο ερωτηματολόγιο

1) Η οικονομική κρίση ποιες μεταβολές επέφερε σχετικά με τα κριτήρια της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς τις επιχειρήσεις;

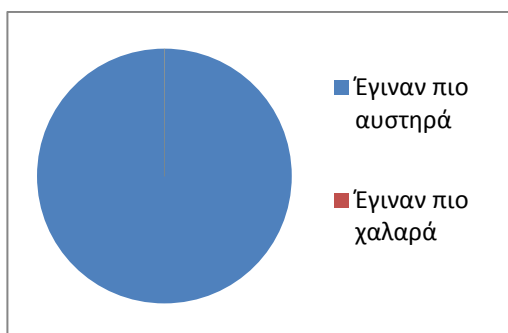
Έγιναν πιο αυστηρά	20
Έγιναν πιο χαλαρά	0
Παραμένουν αμετάβλητα	0

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι όλοι οι ερωτηθέντες είχαν κοινή άποψη, ότι δηλαδή τα κριτήρια για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς τις επιχειρήσεις έγιναν πιο αυστηρά.

2) Ποιες μεταβολές σημειώθηκαν στους όρους της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων;

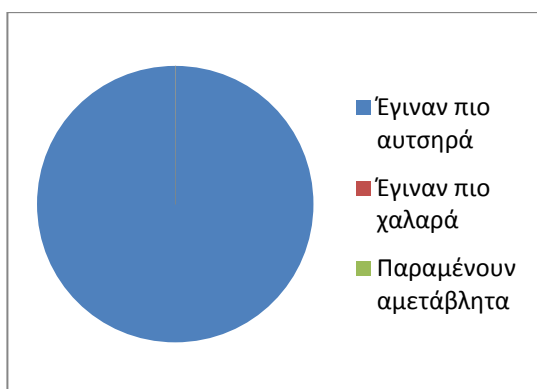
Έγιναν πιο αυστηρά	20
Έγιναν πιο χαλαρά	0
Παραμένουν αμετάβλητα	0

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι όλοι οι ερωτηθέντες είχαν κοινή άποψη, ότι δηλαδή οι όροι της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων έγιναν πιο αυστηροί.

3) Ποιες μεταβολές σημειώθηκαν όσον αφορά τα κριτήρια της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων προς νοικοκυριά;

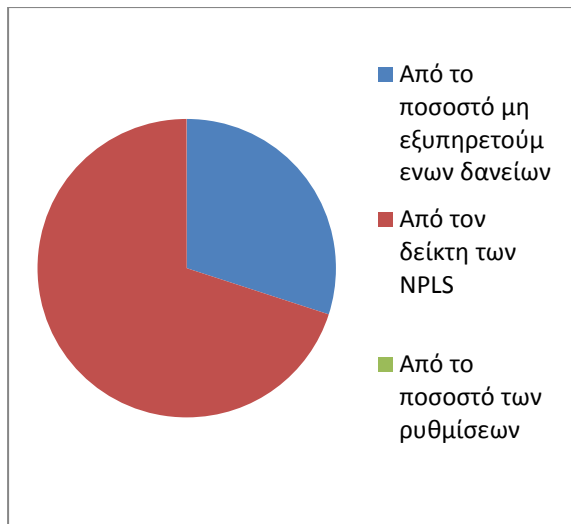
Έγιναν πιο αυστηρά	20
Έγιναν πιο χαλαρά	0
Παραμένουν αμετάβλητα	0

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι όλοι οι ερωτηθέντες είχαν κοινή άποψη, ότι δηλαδή τα κριτήρια της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων προς τα νοικοκυριά έγιναν πιο αυστηρά.

4) Με ποιο τρόπο αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της τράπεζας στην διαχείριση των απαιτήσεων της;

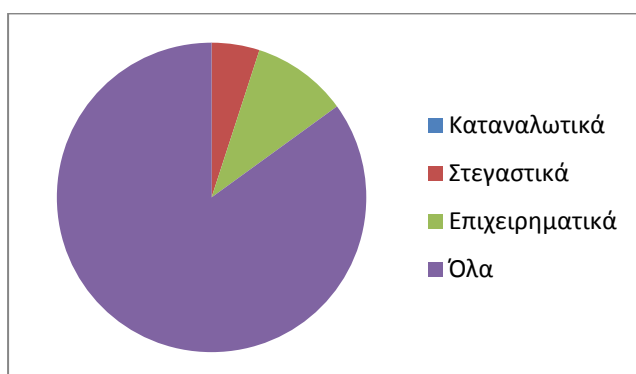
Με το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων	6
Από τον δείκτη των NPLS	14
Από το ποσοστό των ρυθμίσεων	0

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από το σύνολο των ερωτηθέντων μόνον 6 απάντησαν το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων ενώ οι υπόλοιποι 14 απάντησαν από τον δείκτη των NPLS.

5) Λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις σε ποιες κατηγορίες δανείων εμφανίζονται δυσχέρειες αποπληρωμής;

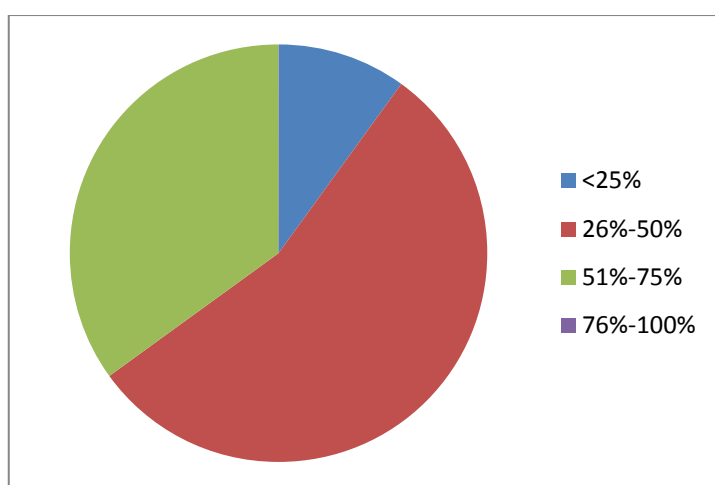
Καταναλωτικά	0
Στεγαστικά	1
Επιχειρηματικά	2
Όλα	17

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες κανείς δεν απάντησε ότι υπάρχουν δυσκολίες αποπληρωμής στα καταναλωτικά, μόνον 1 απάντησε στα στεγαστικά, 2 απάντησαν στα επιχειρηματικά και 17 απάντησαν ότι υπάρχουν δυσχέρειες σε όλες τις κατηγορίες.

6) Τι ποσοστό επί του συνόλου των πελατών έχει την οικονομική δραστηριότητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τις τράπεζες, αλλά εκμεταλλευόμενη την τρέχουσα κατάσταση δεν εξυπηρετεί τα δάνεια του;

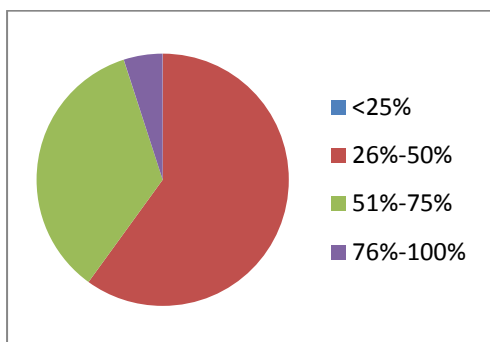
<25%	2
26%-50%	11
51%-75%	7
76%-100%	0

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες μόνον 2 απάντησαν το ποσοστό <25%, 11 απάντησαν το 26%-50%, 7 απάντησαν το 51%-75% ενώ κανείς δεν απάντησε το 76%-100%.

7) Τι ποσοστό των οφειλετών έχει κάνει χρήση του Νόμου 3869/2010;

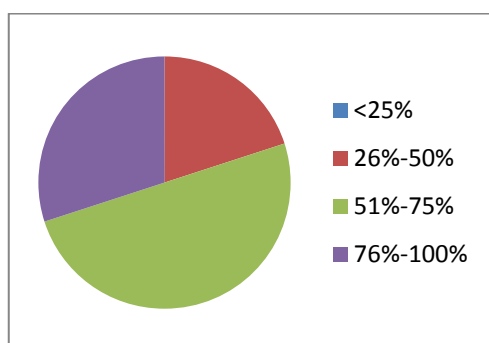
<25%	0
26%-50%	12
51%-75%	7
76%-100%	1

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από το σύνολο των ερωτηθέντων κανείς δεν απάντησε ότι σε ποσοστό <25% έχουν κάνει χρήση του νόμου αυτού. Αντιθέτως 12 άτομα απάντησαν το ποσοστό 26%-50%, 7 απάντησαν το 51%-75% και μόνον 1 άτομο απάντησε το 76%-100%.

8) Σε τι ποσοστό έχουν αυξηθεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την τελευταία πενταετία;

<25%	0
26%-50%	4
51%-75%	10
76%-100%	6

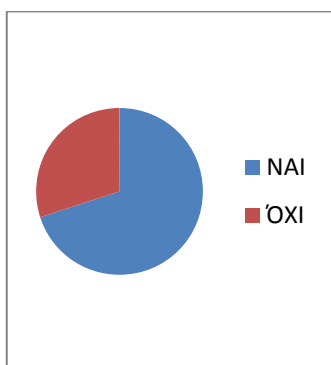

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από το σύνολο των ερωτηθέντων κανείς δεν απάντησε ότι σε ποσοστό <25% έχουν αυξηθεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την τελευταία πενταετία.

Αντιθέτως, 4 άτομα υποστήριξαν το ποσοστό του 26%-50%, 10 άτομα την κλίμακα του 51%-75% και 6 άτομα απάντησαν το 76%-100%.

9) Συμφέρει την τράπεζα να ενημεροποιήσει ένα δάνειο έστω και προσωρινά, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι η λύση δεν είναι βιώσιμη;

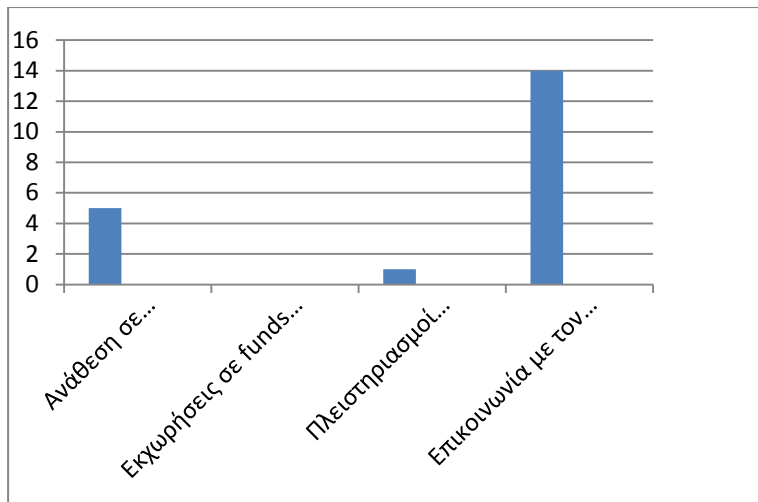
ΝΑΙ	14
ΟΧΙ	6

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 14 άτομα απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ 6 άτομα είχαν αντίθετη άποψη.

10) Ποια η στρατηγική των τραπεζών για τη σωστή διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων;

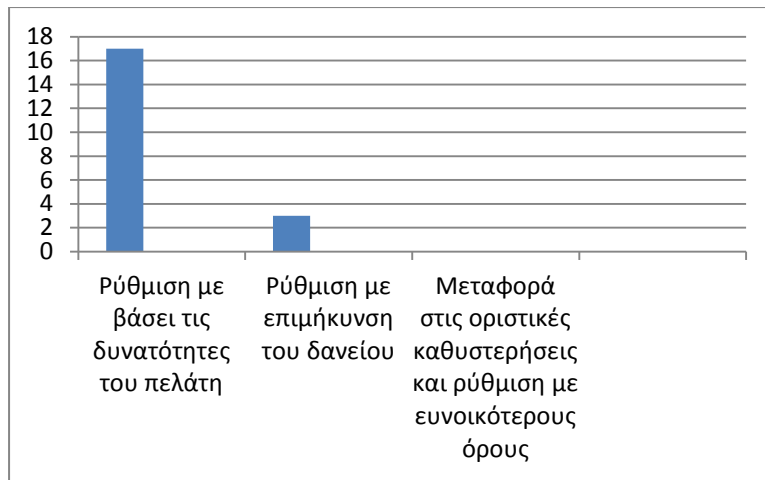
Ανάθεση σε εισπρακτικές εταιρείες	5
Εκχωρήσεις σε funds εσωτερικού και εξωτερικού	0
Πλειστηριασμοί ακινήτων	1
Επικοινωνία με τον πελάτη για εύρεση βιώσιμης λύσης	14

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 5 απάντησαν την ανάθεση σε εισπρακτικές εταιρείες ενώ κανείς δεν απάντησε τις εκχωρήσεις σε funds εσωτερικού και εξωτερικού. Μόνο 1 άτομα απάντησε τους πλειστηριασμούς ακινήτων και 14 άτομα απάντησαν την επικοινωνία με τον πελάτη για εύρεση βιώσιμης λύσης.

11) Τι θεωρεί η τράπεζα ως βιώσιμη λύση σε ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο;

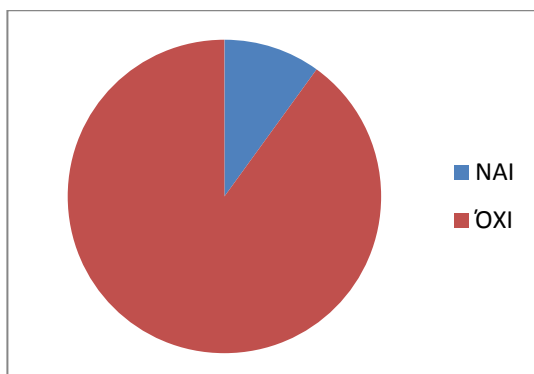
Ρύθμιση με βάσει τις δυνατότητες του πελάτη	17
Ρύθμιση με επιμήκυνση του δανείου	3
Μεταφορά στις οριστικές καθυστερήσεις και ρύθμιση με ευνοϊκότερους όρους	0

Το διάγραμμα αυτό έγινε με βάση τον αριθμό των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι 17 άτομα απάντησαν ότι ως βιώσιμη λύση σε ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο θεωρούν τη ρύθμιση με βάσει τις δυνατότητες του πελάτη ενώ μόνο 3 άτομα απάντησαν ως λύση τη ρύθμιση με επιμήκυνση του δανείου. Αντιθέτως κανείς δεν απάντησε την τρίτη επιλογή δηλαδή τη μεταφορά στις οριστικές καθυστερήσεις και ρύθμιση με ευνοικότερους όρους.

12) Οι πλειστηριασμοί των ακινήτων αποτελούν λύσεις στο πρόβλημα της αποτελεσματικής διαχείρισης των δανείων;

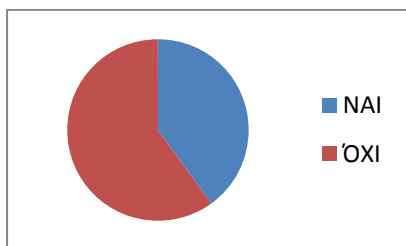
ΝΑΙ	2
ΟΧΙ	18

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες μόνο 2 απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ 18 άτομα απάντησαν ΟΧΙ.

13) Οι τράπεζες μπορούν να αντιμετωπίσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια;

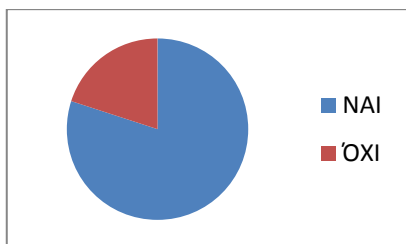
ΝΑΙ	12
ΟΧΙ	8

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 12 απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ 8 άτομα απάντησαν ΟΧΙ.

14) Πιστεύετε ότι ο κώδικας δεοντολογίας Ν.4224/2013 θα βοηθήσει στην εύρεση κατάλληλης λύσης για τη ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση των οφειλών σε καθυστέρηση;

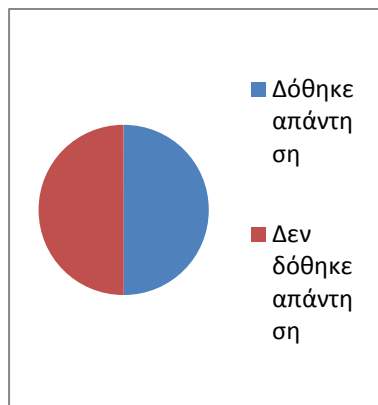
ΝΑΙ	16
ΟΧΙ	4

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 16 απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ μόνο 4 άτομα απάντησαν ΟΧΙ.

15) Ποια τα οφέλη για την τράπεζα από την εφαρμογή του Ν. 4224/2013;

Δόθηκε απάντηση	10
Δεν δόθηκε απάντηση	10

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι 10 άτομα δεν έδωσαν απάντηση στο ερώτημα. Αντιθέτως, τα υπόλοιπα 10 άτομα που απάντησαν αναφέρουν ότι ο νόμος αυτός εξυπηρετεί στο ξεκαθάρισμα του συνεργάσιμου και του μη συνεργάσιμου δανειολήπτη. Ενισχύεται το κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ τράπεζας-δανειολήπτη και εύρεση βιώσιμης λύσης για τη ρύθμιση οφειλών σε καθυστέρηση.

16) Ποια τα οφέλη για τον πελάτη από την εφαρμογή του Ν.4224/2013;

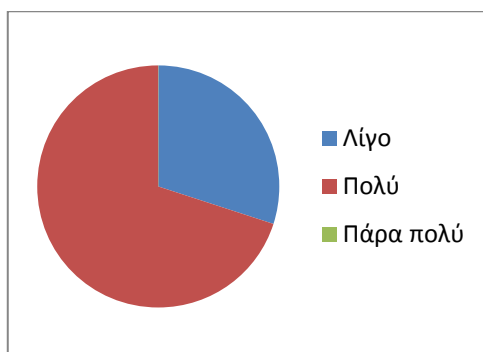
Δόθηκε απάντηση	10
Δεν δόθηκε απάντηση	10

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 10 δεν απάντησαν. Οι υπόλοιποι 10 που απάντησαν υποστηρίζουν ότι όφελος αυτού του νόμου είναι η εύρεση βιώσιμης λύσης για την ομαλή αποπληρωμή των δανείων τους.

17) Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή του νόμου 3869/2010 για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια;

Λίγο	6
Πολύ	14
Πάρα πολύ	0

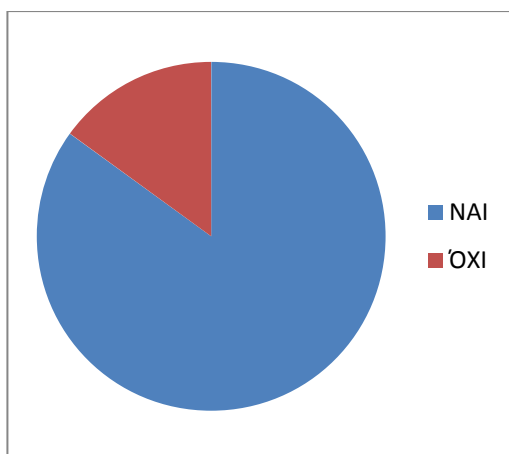

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες μόνο 6 άτομα απάντησαν ότι ήταν λίγο αποτελεσματική η εφαρμογή του νόμου 3869/2010 για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

ενώ 14 άτομα απάντησαν ότι ήταν πολύ αποτελεσματική. Κανείς δεν απάντησε ότι ήταν πάρα πολύ αποτελεσματική η εφαρμογή αυτού του νόμου.

18) Μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις στο Ν. 3869/2010;

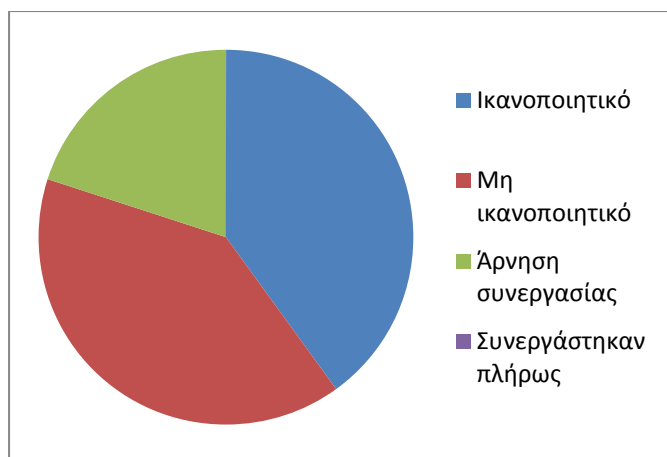
ΝΑΙ	17
ΟΧΙ	3

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 17 απάντησαν ΝΑΙ στο ερώτημα ενώ μόνο 3 άτομα απάντησαν ΟΧΙ.

19) Τι ποσοστό των δανειοληπτών επιδίωξε εξωδικαστική λύση με την τράπεζα;

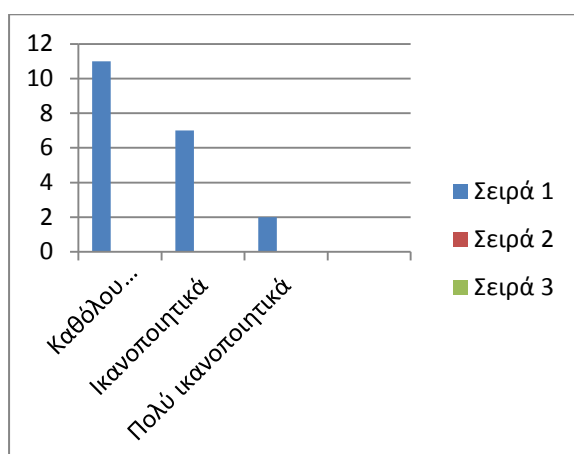
Ικανοποιητικό	8
Μη ικανοποιητικό	8
Άρνηση συνεργασίας	4
Συνεργάστηκαν πλήρως	0

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι ένα ικανοποιητικό επίπεδο της τάξης του 40% επιδίωξε εξωδικαστική λύση με την τράπεζα. Επίσης, υπήρξε σε ένα ποσοστό 20% υπήρξε άρνηση συνεργασίας καθώς και ένα μη ικανοποιητικό ποσοστό του 40%. Βέβαια δεν υπήρξε κανείς που να συνεργάστηκε πλήρως.

20) Ποια είναι τα αποτελέσματα από τη διαδικασία του εξωδικαστικού συμβιβασμού;

Καθόλου ικανοποιητικά	11
Ικανοποιητικά	7
Πολύ ικανοποιητικά	2

Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες 11 απάντησαν ότι τα αποτελέσματα από τη διαδικασία του εξωδικαστικού συμβιβασμού δεν ήταν καθόλου

ικανοποιητικά, 7 απάντησαν ότι ήταν ικανοποιητικά και μόνον 2 απάντησαν ότι ήταν πού ικανοποιητικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην εργασία αυτή έγινε μέσω 2 ερωτηματολογίων, το πρώτο αναφέρεται στους ιδιώτες και το δεύτερο στους τραπεζικούς υπαλλήλους.

Το πρώτο ερωτηματολόγιο παρατηρούμε ότι απαντήθηκε σε μεγαλύτερο ποσοστό από γυναίκες, οι οποίες είναι από ηλικίας 36 έως 50 ετών, έγγαμες με τέκνα, απόφοιτες λυκείου, ιδιωτικοί υπάλληλοι με εισόδημα 1000 έως 1500 ευρώ.

Από τους ερωτηθέντες παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία έχει συνάψει δάνειο με κάποιο πιστωτικό ίδρυμα, κυρίως καταναλωτικό για την κάλυψη προσωπικών αναγκών και παρόλη την οικονομική κρίση δεν παρουσίασαν πρόβλημα στην αποπληρωμή των δόσεων τους, πράγμα που δείχνει ότι δεν επηρεάστηκε η συναλλακτική τους συμπεριφορά με την τράπεζα και δεν προσήλθαν στην τράπεζα για εύρεση βιώσιμης λύσης για την αποπληρωμή του δανείου τους. Υπάρχουν όμως βέβαια και άτομα τα οποία δυσκολεύτηκαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς τις τράπεζες λόγω αύξησης της φορολογίας και της μείωσης των αμοιβών τους.

Εμβαθύνοντας τα συμπεράσματα μας παρατηρούμε ότι οι πολίτες στην πλειοψηφία δεν γνωρίζουν για το νόμο 3869/2010 και το νόμο 4224/2013. Έχοντας, λοιπόν, την προσωπική επικοινωνία με τους υπαλλήλους καταλήγουν στα συμπεράσματα ότι τα οφέλη των νόμων αυτών είναι η εύρεση βιώσιμης λύσης για τους ίδιους αφού έχουν στην κατοχή τους κάποιο δάνειο, αλλά και η ενημεροποίηση του χαρτοφυλακίου των τραπεζών.

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από τραπεζικούς υπαλλήλους οι οποίοι όλοι θεωρούν ότι λόγω της οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζουμε, τα κριτήρια και οι όροι των τραπεζών για τη χορήγηση δανείων στα νοικοκυριά και πιστωτικών ορίων στις επιχειρήσεις έγιναν πιο αυστηρά.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες πρόβλημα αποπληρωμής παρουσιάζουν όλα τα είδη των δανείων και μάλιστα υποστηρίζουν οι περισσότεροι ότι την τελευταία πενταετία βρίσκονται σε ποσοστό 51% έως 75% και καθημερινά καταβάλλουν προσπάθειες για να μειώσουν τον δείκτη των NPLS αφού μέσω αυτού αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των τραπεζών. Προσπαθούν να έρθουν σε επαφή με τον πελάτη και μέσω συζήτησης να τον οδηγήσουν στη ρύθμιση του δανείου του με βάσει τις δυνατότητες του.

Ρωτήθηκαν επίσης για το νόμο 4224/2013 και στην πλειοψηφία τους απάντησαν ότι αυτός ο νόμος θα βοηθήσει για την εύρεση κατάλληλης λύσης για τη ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση των καθυστερημένων οφειλών. Υποστηρίζουν δε ότι ο νόμος αυτός εξυπηρετεί στο ξεκαθάρισμα του συνεργάσιμου και του μη συνεργάσιμου δανειολήπτη και ενισχύει το κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ τράπεζας-δανειολήπτη.

Κλείνοντας τα συμπεράσματα μας, οι τραπεζικοί υπάλληλοι ερωτήθηκαν και για το νόμο 3869/2010, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή του ήταν πού αποτελεσματική για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ότι μπορεί να δεχθεί τροποποιήσεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι παρατηρήθηκε σταδιακή επιδείνωση της κατάστασης των ελληνικών τραπεζών κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-20011, γεγονός που αποδεικνύεται και από τα μεγάλα και αρνητικά ποσοστά κυρίως των δεικτών κερδοφορίας. Ο βασικός λόγος που οδήγησε σε αυτή την εξέλιξη ήταν οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου οι οποίες σαν άμεσο συνακόλουθο είχαν τον περιορισμό των λειτουργικών δραστηριοτήτων των τραπεζών, αλλά και την απομείωση των ελληνικών ομολόγων που οι τράπεζες διακρατούσαν στα χαρτοφυλάκια τους.

Όταν το 2012 η Citibank μεταβίβασε ένα μέρος από το χαρτοφυλάκιο των «κόκκινων» καταναλωτικών της δανείων στην Baupost , η τιμή που πέτυχε ήταν μόλις 1,5%. Αν και το χαρτοφυλάκιο που μεταβιβάστηκε είχε πολύ μικρά περιθώρια ανάκτησης, καθώς επρόκειτο για δάνεια όπου η τράπεζα είχε εξαντλήσει τις προσπάθειες ρύθμισης τους, η τιμή στην οποία τελικώς δόθηκαν δεν είναι παρά ένα ενδεικτικό μέγεθος για τις αξίες στις οποίες μπορούν να πωληθούν τα κόκκινα δάνεια των ελληνικών τραπεζών.

Αντίστοιχα συμπεράσματα προκύπτουν και από την κίνηση που είχε κάνει η Eurobank το 2007, δηλαδή πριν από το ξέσπασμα της κρίσης, πουλώντας ανάλογα χαρτοφυλάκια στο 7% της αξίας του. Σήμερα, μετά οκτώ έτη κρίσης και με τις επισφάλειες των ελληνικών τραπεζών να έχουν φτάσει τα 110 δις. ευρώ, η συζήτηση για το ενδιαφέρον που μπορεί να έχει η πώληση μέρους αυτών των δανείων σε ξένα funds χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από υπερβολές και στηρίζεται ίσως και σε μύθους.

Ένας βασικός μύθος είναι ότι η πώληση αποβαίνει εις βάρος των οφειλετών . Στην πραγματικότητα αυτό που μπορεί να συμβεί είναι το ακριβώς αντίθετο, αφού η πώληση σε funds-ιδίως σε τόσο χαμηλές τιμές- επιτρέπει μεγαλύτερα «κουρέματα». Πρόκειται για συνηθισμένη πρακτική που έχει ακολουθηθεί σε παρόμοιες περιπτώσεις, ευνοώντας δανειολήπτες που έχουν έστω και μικρή δυνατότητα αποπληρωμής και την οποία η τράπεζα δεν μπορεί να αξιοποιήσει, «κουρεύοντας» δραστικά την οφειλή, αφού αυτό θα καταστρατηγούσε τους όρους της τραπεζικής πίστης.

Από την πλευρά των τραπεζών, ο βασικός μύθος είναι ότι οι τράπεζες θέλουν δικαίως να πουλήσουν αυτά τα χαρτοφυλάκια. Αν και το άνοιγμα της σχετικής πώλησης για στεγαστικά, καταναλωτικά και επιχειρηματικά δάνεια που δεν έχουν ως υποθήκη την πρώτη κατοικία κάτω από 140.000 ευρώ, είναι γεγονός, οι τράπεζες κρατούν μικρό καλάθι για το κατά πόσον θα υπάρξουν ουσιαστικές κινήσεις άμεσα.

Με εξαίρεση τη σύσταση κοινής εταιρείας μεταξύ Alpha Bank και Aktua, γύρω από τη δραστηριότητα της οποίας για τη διαχείριση καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων συνωστίζονται και άλλες τράπεζες, καθώς και τη συνεργασία Eurobank και KKR για την πώληση επιχειρηματικών δανείων, οι εκτιμήσεις που υπάρχουν είναι συντηρητικές. Βασικότερη αιτία είναι οι χαμηλές τιμές που προσφέρονται και είναι συνάρτηση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας, που προδιαγράφονται δυσοίωνες.

Οι τράπεζες που δεν έχουν κάνει επαρκείς προβλέψεις στους ισολογισμούς τους για ένα τόσο γενναίο «κούρεμα» όσο δηλαδή μπορεί να φτάσει το «σκότωμα» του χαρτοφυλακίου τους σε funds-χωρίς να απαιτηθεί νέα κεφαλαιακή ενίσχυση, είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικές και , με εξαίρεση συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια, θα προτιμήσουν τη διατήρηση της διαχείρισης τους από τις ίδιες. Αυτό γιατί εκτιμούν ότι μέσα από μια πιο ενεργητική διαχείριση, που θα πρέπει να γίνει μέσα από αλλαγές στο νομικό και φορολογικό καθεστώς, θα μπορέσουν να ανακτήσουν μεγαλύτερο μέρος των απαιτήσεων τους, από ότι μπορεί να κάνει ένα fund, που στόχο έχει να επιτύχει όχι μόνο όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κέρδος, αλλά και σε όσο πιο σύντομο χρονικό διάστημα.

Με το βάρος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να πέφτει στην ικανοποίηση των αυξημένων φορολογικών αναγκών τους επόμενους μήνες, στις τράπεζες επικρατεί προβληματισμός για το κατά πόσον ο ιδιωτικός τομέας θα καταφέρει τα προσεχή δυο έτη να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή των οφειλών του προς τις τράπεζες, εκφράζοντας φόβους για νέα αύξηση των «κόκκινων» δανείων. Η ισορροπία είναι αυτό που θα κρίνει την πώληση των δανείων ή όχι.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- 1) Αγγελόπουλος Π, Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, Γ' Έκδοση, «Αγορές- Προϊόντα-Κίνδυνοι», Εκδόσεις Σταμούλη 2010
- 2) Αλεξάκης Π, Εισαγωγή στις Τραπεζικές Σπουδές, Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2007
- 3) Κοντός Γ., Λογιστική Τραπεζών και Εταιρειών, Leasing και Factoring, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα 2007
- 4) Ν. 4307/2014, ΦΕΚ Α246/15-11-2014
- 5) Παναγόπουλος Γ. και Πελετίδης Γ. (2007), Βασιλεία ΙΙ: περιγραφή και συνέπειες για το τραπεζικό σύστημα, Αθήνα ΚΕΠΕ
- 6) Σπαρτιώτης Δημήτρης, Στουρνάρας Γιάννης, Τα θεμελιώδη αίτια της κατάρρευσης των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών αγορών, η εμπειρία 2007-2008, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg, 2010
- 7) ΤΕΙ Λάρισας, Σεμιναριακές εισηγήσεις, «Χρηματοοικονομικές παρεμβάσεις, Τράπεζες-Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί, Εισηγητής Δημήτριος Αλεξ. Μπελιάς, Msc, Med, υποψήφιος διδάκτορας Π.Θ.
- 8) Τράπεζα Πειραιώς, Ο νέος κώδικας δεοντολογίας για τα κόκκινα δάνεια

ΞΕΝΗ

- 1) Dewatripont M., Rochet, Jean-Charles, Tribe “Balancing the banks: global lessons From the financial crisis”
- 2) Fry, Maxwell J., John Hopkins Money, “Interest and banking in economic Development, 1995”
- 3) Gibson H., Hall S., Tavlas G., “The Greek financial crisis: growing imbalances and sovereign spreads”, 2011

4) The new Basel Capital Accord, Basel Committee on banking supervision, May 2001

(Άρθρο)

5) Yannis Panagopoulos, Basel II and the money supply process: Some empirical

Evidence from the Greek Banking System (1995-2006), October 2007 (άρθρο)

ΜΕΛΕΤΕΣ

1) Αγγελάκης Μ., Εισαγωγή στην εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων επισφαλών

απαιτήσεων, 1990

2) Χαραλαμπίδης Μιχαήλ, Διαχείριση κινδύνων, Διδάγματα από την κρίση και προοπτικές

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΟ INTERNET

1) www.ethnos.gr, Καραγεωργίου Έφη «Όλο το σχέδιο για τα κόκκινα δάνεια»

2) www.newsit.gr 03/2014, «Όλες οι νέες ρυθμίσεις για τα κόκκινα δάνεια»

3) www.imerisia.gr, 01/2013, «Τα κόκκινα δάνεια αχίλλειος πτέρνα για τις τράπεζες»

4) www.loukakatseli.gr, Νόμος 3869, «Νόμος Κατσέλη: Τι είναι και πως λειτουργεί»

5) Κώστας Μελάς, 29/07/2014, «Τα προβλήματα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος
πάλι στο προσκήνιο»

6) Τράπεζα της Ελλάδος (12/2009), Ενδιάμεση έκθεση για τη χρηματοπιστωτική
σταθερότητα, <http://bankofgreece.gr>

7) Bank for International settlements, Basel Committee on Banking Supervision, διαθέσιμο
στο [http:// www.bis.org](http://www.bis.org)

8) Γεώργιος Κουφάρης, 2010 «Η παγκόσμια οικονομική και οι χρηματιστηριακές αγορές»,
Περιοδικό Χρήμα, Ιαν-Φεβρ. 2010

9) Γεώργιος Μπακατσιάκος, 2010 «Παγκόσμια οικονομική κρίση, ευρωπαϊκή ένωση και
Ελλάδα»

10) Ματσαγγάνης Μ., (2010) «Distributional Implications of tax evasion in Greece», LSE

Hellenic observatory working paper

- 11) Cabral R., (2010), «The PIGS' external debt problem», VoxEU.org
- 12) European Commission (2009), «Economic and financial affairs: economic crisis in Europe: causes, consequences and responses», European Economy, Brussels σελ. 1-87
- 13) www.δικαιοlogitika.gr, άρθρο «Τράπεζα Πειραιώς σε ποιους και σε πόσους διαγράφει τα δάνεια», 27/04/2015
- 14) Εφημερίδα Αττικής «Ο Τύπος»: άρθρο «Οι υποχρεώσεις των δανειοληπτών και οι Πρακτικές απαίτησης εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, 9/12/2010
- 15) Δικηγορικό Γραφείο Όλγα Τσιάρα και Συνεργάτες, «Αδυναμία εξόφλησης δανείου- Έννομες συνέπειες»
- 16) www.ofeiles.gr, Νόμος 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά
- 17) www.money-money.gr, άρθρο «Τα “ψιλά γράμματα” του Νόμου 3869/2010 για το “κούρεμα” των δανείων
- 18) www.kathimerini.gr άρθρο «Τα μισά δάνεια βρίσκονται πλέον και επισήμως σε καθυστέρηση», Ευγενία Τζώρτζη, 19/07/2015
- 19) Κωνσταντίνος Καρράς, Διερεύνηση των συνεπειών του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας στη συμπεριφορά των τραπεζών (Δεκέμβριος 2003)

ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- 1) Dolls M. Fuest, C. Peichl (2012) «Automatic stabilizers and economic crisis vs Europe», Journal of Public Economics
- 2) Featherstone, K. Kazamias, G. and Papadimitriou (2001) «The limits of external emprovement: EMU, Technocracy and reform of the Greek pension system», Political studies
- 3) Reinhart C. Rogoff (2008) «Is the 2007 U.S. sub-prime financial crisis so different?

An international historical comparison», national bureau of economic research, American economy review

- 4) Schumpeter J. (1908) «On the concept of social value», Quarterly Journals of economics
- 5) Ματσαγγάνης, Μ. Φλεβοτόμου (2010) «Distributional implications of tax evasion in Greece», LSE Hellenic observatory working paper
- 6) Κάτσιοι Σ. (2006) «The shadow economy and corruption in Greece» South-Eastern Europe Journal of economic
- 7) Tsakalotos E. (1998), Democratic economic policies: «The Pasok experiment in Greece», Oxford review of economic policy, vol14, No1

ΔΙΕΘΝΗ ΑΡΘΡΑ

- 1) Risk management and insurance review, Patricia Born and Gene Lai
- 2) Bank and insurance capital management, Frans de Weert
- 3) Strategy, risk and capital management cycle, Frans de Weert, 29/08/2015
- 4) Exploring the impact of employment policy measures in the context of crisis: The case of Greece, Constantine Dimoulas, 13/06/2014
- 5) The informal Welfare State and the family: Invisible actors in the Greek drama, Antigone Lyberaki (Panteion University) and Platon Tinios (University of Piraeus)
- 6) The impact of the fiscal crisis on Greek and portuguese welfare states: Retrenchment before the catch-up?, Sotirios Zartaloudis, Department of Politics, History and International Relations Loughborough University, Loughborough, UK

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- 1) www.eurobank.gr
- 2) www.alphabank.gr
- 3) www.imerisia.gr
- 4) www.enikos.gr
- 5) www.money-money.gr
- 6) www.capitalinvest.gr
- 7) www.bankofgreece.gr
- 8) www.hba.gr Ελληνική Ένωση Τραπεζών
- 9) www.ecan-consultants.com
- 10) www.capitalinvest.gr
- 11) www.synigoroskatanaloti.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παρουσίαση ερωτηματολογίων

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 1

- 1) Φύλο
 - α) Άντρας
 - β) Γυναίκα
- 2) Ηλικία
 - α) 18-25 ετών
 - β) 26-35 ετών
 - γ) 36-50 ετών
 - δ) 51- άνω ετών
- 3) Εισόδημα
 - α) <500 €
 - β) 500- 1000 €
 - γ) 1000 – 1500 €
 - δ) >1500 €
- 4) Οικογενειακή κατάσταση
 - α) Άγαμος
 - β) Έγγαμος
 - γ) Άγαμος με τέκνα
 - δ) Έγγαμος με τέκνα
- 5) Εκπαίδευση
 - α) Απόφοιτος Δημοτικού
 - β) Απόφοιτος Γυμνασίου
 - γ) Απόφοιτος Λυκείου
 - δ) Πτυχιούχος ΑΕΙ-ΤΕΙ
 - ε) Κάτοχος Μεταπτυχιακού
- 6) Επαγγελματική κατάσταση
 - α) Ιδιωτικός υπάλληλος
 - β) Δημόσιος υπάλληλος
 - γ) Ελεύθερος επαγγελματίας
 - δ) Σπουδαστής/ Φοιτητής
 - ε) Άλλο
- 7) Έχετε συνάψει δάνειο με κάποιο πιστωτικό ίδρυμα;
 - α) Ναι
 - β) Όχι
- 8) Εάν έχετε απαντήσει ΝΑΙ στην ερώτηση 7 τι δάνειο σας έχει χορηγηθεί;

α) Καταναλωτικό β) Στεγαστικό γ) Πιστωτική κάρτα δ) Επιχειρηματικό

9) Ήσασταν πάντα συνεπής στην αποπληρωμή του δανείου σας;

α) Ναι β) Όχι

10) Εάν έχετε απαντήσει ΌΧΙ στην ερώτηση 9, αυτό συνέβη επειδή:

α) Μειώθηκαν οι αμοιβές σας, β) Απώλεια εργασίας, γ) Αυξήθηκε η φορολογική σας επιβάρυνση

11) Εάν έχετε απαντήσει ΌΧΙ στην ερώτηση 7, είχατε κάνει αίτηση για χορήγηση δανείου και σας απορρίφθηκε;

α) Ναι β) Όχι

12) Πιστεύετε ότι η υπερβολική χορήγηση των δανείων και των πιστωτικών καρτών ήταν η αιτία της οικονομικής κρίσης;

α) Ναι β) Όχι γ) Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

13) Λόγω της οικονομικής κρίσης πόσο επηρεάστηκε η συναλλακτική σας συμπεριφορά με τις τράπεζες;

α) Καθόλου β) Λίγο γ) Πολύ δ) Πάρα πολύ

14) Εξαιτίας της μείωσης των εισοδημάτων σας, μήπως έχετε καθυστερήσει την αποπληρωμή των δόσεων σας;

α) Καθόλου β) Λίγο γ) Πολύ δ) Πάρα πολύ

15) Λόγω της οικονομικής δυσπραγίας αναγκαστήκατε να οδηγηθείτε στις τράπεζες για την εύρεση βιώσιμης λύσης για την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων δόσεων σας;

α) Ναι β) Όχι

16) Με βάση το οικονομικό σας προφίλ, σας έκανε η τράπεζα κάποια βιώσιμη πρόταση έτσι ώστε να μπορέσετε να αντεπεξέλθετε στις υποχρεώσεις σας προς αυτή;

α) Ναι β) Όχι

17) Στην περίπτωση στεγαστικού δανείου, η αγορά της κατοικίας έγινε με χρηματοδότηση μόνο της τράπεζας ή και με προσωπικό σας κεφάλαιο;

α) Εξ' ολοκλήρου με δάνειο β) Με δάνειο και με προσωπικό κεφάλαιο

18) Με βάση τους όρους της σύμβασης έχετε ξεπληρώσει κεφάλαιο ή τόκους;

α) Κεφάλαιο β) Τόκους γ) Κεφάλαιο και τόκους;

19) Γνωρίζετε πλήρως το θεσμικό πλαίσιο για το νόμο 3869/2010;

α) Ναι β) Όχι

20) Ποια πιστεύετε ότι θα είναι τα οφέλη σας κάνοντας χρήση του Ν. 3869/2010;

21) Γνωρίζετε πλήρως το θεσμικό πλαίσιο για το νόμο 4224/2013;

α) Ναι β) Όχι

22) Ποια πιστεύετε ότι θα είναι τα οφέλη σας από την εφαρμογή του Ν. 4224/2013;

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ 2

- 1) Η οικονομική κρίση ποιες μεταβολές επέφερε σχετικά με τα κριτήρια της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων προς τις επιχειρήσεις;
- α) Έγιναν πιο αυστηρά β) Έγιναν πιο χαλαρά γ) Παραμένουν αμετάβλητα
- 2) Ποιες μεταβολές σημειώθηκαν στους όρους της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων ή πιστωτικών ορίων;
- α) Έγιναν πιο αυστηρά β) Έγιναν πιο χαλαρά γ) Παραμένουν αμετάβλητα
- 3) Ποιες μεταβολές σημειώθηκαν όσον αφορά τα κριτήρια της τράπεζας για τη χορήγηση δανείων προς νοικοκυριά;
- α) Έγιναν πιο αυστηρά β) Έγιναν πιο χαλαρά γ) Παραμένουν αμετάβλητα
- 4) Με ποιο τρόπο αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της τράπεζας στη διαχείριση των απαιτήσεων της;
- α) Με το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων / ενήμερα β) Από τον δείκτη των NPLS γ) Από το ποσοστό των ρυθμίσεων
- 5) Λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις σε ποιες κατηγορίες δανείων εμφανίζονται δυσχέρειες αποπληρωμής;
- α) Καταναλωτικά β) Στεγαστικά γ) Επιχειρηματικά
- 6) Τι ποσοστό επί του συνόλου των πελατών έχει την οικονομική δυνατότητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τις τράπεζες, αλλά εκμεταλλεόμενη την τρέχουσα κατάσταση δεν εξυπηρετεί τα δάνεια του;
- α) <25% β) 26%-50% γ) 51%-75% δ) 76%-100%
- 7) Τι ποσοστό των οφειλετών έχει κάνει χρήση του Νόμου 3869/2010;
- α) <25% β) 26%-50% γ) 51%-75% δ) 76%-100%

- 8) Σε τι ποσοστό έχουν αυξηθεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια την τελευταία πενταετία;
- α) <25% β) 26% - 50% γ) 51% - 75% δ) 76% - 100%
- 9) Συμφέρει την τράπεζα να ενημεροποιήσει ένα δάνειο έστω και προσωρινά, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι η λύση δεν είναι βιώσιμη;
- α) Ναι β) Όχι
- 10) Ποια η στρατηγική των τραπεζών για τη σωστή διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων;
- α) Ανάθεση σε εισπρακτικές εταιρείες
- β) Εκχωρήσεις σε funds εσωτερικού και εξωτερικού
- γ) Πλειστηριασμοί ακινήτων
- δ) Επικοινωνία με τον πελάτη για εύρεση βιώσιμης λύσης
- 11) Τι θεωρεί η τράπεζα ως βιώσιμη λύση σε ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο;
- α) Ρύθμιση με βάσει τις δυνατότητες του πελάτη
- β) Ρύθμιση με επιμήκυνση του δανείου
- γ) Μεταφορά στις οριστικές καθυστερήσεις και ρύθμιση με ευνοϊκότερους όρους
- 12) Οι πλειστηριασμοί των ακινήτων αποτελούν λύσεις στο πρόβλημα της αποτελεσματικής διαχείρισης των δανείων;
- α) Ναι β) Όχι
- 13) Οι τράπεζες μπορούν να αντιμετωπίσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια;
- α) Ναι β) Όχι

- 14)** Πιστεύετε ότι ο κώδικας δεοντολογίας Ν. 4224/2013 θα βοηθήσει στην εύρεση κατάλληλης λύσης για τη ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση των οφειλών σε καθυστέρηση;
- α) Ναι β) Όχι
- 15)** Ποια τα οφέλη για την τράπεζα από την εφαρμογή του Ν. 4224/2013;
- 16)** Ποια τα οφέλη για τον πελάτη από την εφαρμογή του Ν. 4224/2013;
- 17)** Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή του νόμου 3869/2010 για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια;
- α) Λίγο β) Πολύ γ) Πάρα πολύ
- 18)** Μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις στο Ν. 3869/2010
- α) Ναι β) Όχι
- 19)** Τι ποσοστό των δανειοληπτών επιδίωξε εξωδικαστική λύση με την τράπεζα ;
- α) Ικανοποιητικό β) Μη ικανοποιητικό
- γ) Άρνηση συνεργασίας δ) Συνεργάστηκαν πλήρως
- 20)** Ποια είναι τα αποτελέσματα από τη διαδικασία του εξωδικαστικού συμβιβασμού;
- α) Καθόλου ικανοποιητικά β) Ικανοποιητικά γ) Πολύ ικανοποιητικά

